

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ข้อมูลจากกรณีศึกษา

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เรื่อง “พระภิกษุข้ามถิ่นอัตลักษณ์ข้ามแดน: ศึกษาเปรียบเทียบพระภิกษุพม่าและพระภิกษุไทใหญ่ในภาคเหนือของประเทศไทย” เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักสองกลุ่มคือ กลุ่มพระภิกษุพม่า และกลุ่มพระภิกษุไทใหญ่ ในจังหวัดลำปาง เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน จำนวน 14 กรณีศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กรณีศึกษาที่ 1

สัมภาษณ์หลวงพ่อรัญมานันทะ

ข้อมูลทั่วไป

หลวงพ่อรัญมานันทะ อายุ 87 ปี 67 พรรษา เกิดวันเสาร์ แรม 14 ค่ำ เดือนอ้าย ปีวอก ตรงกับวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2463 ที่บ้านตาสี อำเภอ เยสะโจ จังหวัดปทุมธานี เมื่ออายุ 14 ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร ชื่ออรัญมานันทะ และ เมื่อ พ.ศ. 2483 ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุสงฆ์ที่จังหวัดมณฑลไชยบุรี ท่านอรัญมานันทะสอบได้ชั้นศาสนธรรพวรมหาจริยะ ที่วัดเวียง โกงดา จากเมืองมณฑลไชยบุรี

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

ในช่วงที่อยู่ในประเทศพม่าอยู่นั้นทางสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติของประเทศพม่ามีนโยบายที่จะส่งสมณทูต เพื่อไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยจะส่งไปประเทศละสององค์ โดยตัวท่านเองเดิมจะไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น แต่ทางประเทศไทย โดยพระธรรมคุณาภรณ์ (เจ้า ฐิตปญโญ ป.ธ. ๘) เจ้าอาวาสวัดโพธาราม ปางน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ มีความเห็นว่า การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในประเทศไทยนั้นไม่เป็นที่พัฒนานัก ขาดครูอาจารย์ที่จะเป็นผู้สอนหนังสือที่มีความสามารถ จึงได้นิมนต์พระภิกษุจากประเทศพม่าผ่านทางสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติจากประเทศไทย เพื่อทำเรื่องของพระภิกษุสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาสอนพระพุทธศาสนาในประเทศไทย สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติประเทศพม่า จึงส่งพระภิกษุมายังประเทศไทยสองรูป คืออาจารย์อรัญมานันทะและพระภิกษุพม่าอีกรูปหนึ่ง

พ.ศ. 2502 ท่านได้เดินทางโดยเครื่องบิน มาสนามบินคอนเมืองและต่อรถยนต์มายัง วัดโพธาราม จังหวัดนครสวรรค์ในวันเคียว ท่านได้สอนหนังสืออยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์อยู่ หกปี โดยในช่วงแรกที่สอนนั้นมีพระภิกษุไทยช่วยแปลให้แก่แก่นักเรียนฟัง โดยแปลจากบาลี และภาษาอังกฤษ และท่านก็ได้หัดเรียนภาษาไทยด้วยตนเอง จน พ.ศ.2508 หลวงพ่ออุเนมินทะเจ้าอาวาสวัดท่ามะโอจึงได้นิมนต์ท่านไปที่วัดท่ามะโอ เนื่องด้วยท่านอายุมากแล้วและเห็นว่าท่าน รัชมานันทะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเพื่อจะได้เป็นเจ้าอาวาสวัดท่ามะโอต่อไป

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

พ.ศ.2508 เดือนพฤศจิกายน หลวงพ่ออุเนมินทะเจ้าอาวาสองค์ก่อนได้มรณะภาพลง ท่านรัชมานันทะจึงได้รับตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดท่ามะโอ และได้สร้างสำนักเรียนปริยัทที่วัดท่ามะโอขึ้น พ.ศ.2510 และได้รับตำแหน่งเป็นอาจารย์ใหญ่ฝ่ายบาลีใหญ่แห่งประเทศไทย และมีลูกศิษย์ในประเทศไทยอย่างมากมาย นอกจากนี้ท่านปฏิบัติศาสนกิจอื่นๆแล้ว ยังเปิดสอนคัมภีร์ ไวยากรณ์ชั้นสูง ที่เรียกว่าคัมภีร์สัททาสเสส ซึ่งขาดช่วงไปแล้วในประเทศไทยถึง 70-80 ปี ด้วยความอุตสาหะฟื้นฟูความรู้ในภาษาบาลีอันเป็นภาษาที่จารึกพระพุทธพจน์ ทำให้การศึกษาภาษาบาลีให้โชติช่วงอีกครั้งหนึ่งในกลุ่มพระภิกษุสงฆ์ไทย

ท่านมีลูกศิษย์ที่เป็นพระภิกษุสงฆ์หลายรูปซึ่งจบเปรียญธรรมเก้าประโยค และท่านได้ส่งศิษย์บางรูปไปศึกษาพระปริยัติธรรมต่อที่ประเทศพม่า ท่านมอบหมายให้ปริวรรตคัมภีร์สำคัญภาษาบาลีถึง 20 คัมภีร์ทั้งยังเขียนคัมภีร์ที่เกี่ยวกับการศึกษาและบทความวินิจฉัยต่างๆอีกมากมาย ความสามารถของท่านได้สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศพม่า ทำให้รัฐบาลพม่าได้มอบถวายตำแหน่ง อัครมหาบัณฑิตแก่ท่านเมื่อ พ.ศ.2534 และยังได้รับปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพุทธศาสตร์ จากสภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อ พ.ศ.2539

จุดประสงค์ที่ท่านเดินทางมาประเทศไทยเพื่อที่จะมาเป็นพระธรรมทูต เผยแพร่พุทธศาสนาในประเทศไทย เมื่อสอนจบก็จะกลับประเทศพม่า แต่ด้วยการนิมนต์ของพระอาจารย์อุเนมินทะมหาเถระอัครมหาบัณฑิต เจ้าอาวาสวัดท่ามะโอรูปที่สาม ทำให้ท่านได้เป็นเจ้าอาวาสเพราะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นที่ศรัทธากับชาวบ้านท่ามะโอเป็นอย่างมากจนชาวบ้านทำเรื่องขอใบต่างด้าวให้กับท่าน ทำให้ท่านสามารถอยู่อาศัยในประเทศไทยได้จนถึงปัจจุบัน

แต่เดิมพระภิกษุสงฆ์พม่าในประเทศไทยมีอยู่เป็นจำนวนมากเคยมีอยู่ถึงหนึ่งร้อยวัด ทำให้มีการประชุมเลือกตำแหน่งอธิบดีสงฆ์ฝ่ายพม่าแห่งประเทศไทย หรือเรียกอีกอย่างได้ว่าเจ้าคณะใหญ่ฝ่ายพระภิกษุสงฆ์พม่าแห่งประเทศไทย ซึ่งก่อนหน้านี้นี้เจ้าอาวาสวัดศรีชุม และเจ้าอาวาสวัดม่อนปู่ยี่เคยรับตำแหน่งตามลำดับ และเมื่อมรณภาพก็มีการเลือกตำแหน่งใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถ แต่ในปัจจุบันท่านก็ได้รับตำแหน่งอธิบดีสงฆ์พม่าแห่งประเทศไทย

เช่นกัน แต่เนื่องจากปัจจุบันพระภิกษุสงฆ์พม่ามีจำนวนน้อยลง และส่วนใหญ่ก็เป็นวัดไทย ทำให้ตำแหน่งอธิบดีสงฆ์พม่าแห่งประเทศไทยไม่มีอีก

การเลือกอธิบดีสงฆ์พม่าแห่งประเทศไทย⁴⁸ นั้นจะเลือกจากการประชุมเจ้าอาวาสวัดพม่า จากลำปาง เชียงใหม่ และแม่สะเรียง โดยเลือกพระภิกษุพม่าที่เป็นเจ้าอาวาสที่มีความรู้ความสามารถ และมีอาวุโสมาก เมื่อเลือกได้แล้วก็จะส่งผลการเลือกไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาของประเทศพม่า เพื่อรับทราบและแต่งตั้งต่อไป พระภิกษุที่เคยได้รับตำแหน่งอธิบดีสงฆ์พม่าที่ลำดับได้ ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดท่ามะโอ เจ้าอาวาสวัดศรีชุม เจ้าอาวาสวัดม่อนปู่ยักษ์ และเจ้าอาวาสวัดท่ามะโอ ตามลำดับ

ชาวบ้านท่ามะโอ ได้ยื่นเรื่องต่อนายอำเภอขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่ (ต.ม.17 Duplicate of certificate of Residence) ให้กับหลวงพ่อรัญมณันตะ ออกให้ในวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ.2537 โดยออกให้แทนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ ต.ม 11 โดยผู้ถือใบสำคัญฉบับนี้ได้รับอนุญาตให้เป็นบุคคลคนเข้าเมืองสัญชาติพม่า อย่างถูกต้องตามกฎหมาย

เนื่องด้วยท่านได้อยู่ในประเทศไทย 40 กว่าปีทำให้มีเรื่องขัดแย้งบ้างและท่านก็เคยนำปัญหาต่างๆเขียนลงในหนังสือ นานาวิญญิตของท่าน เช่นเรื่องเกี่ยวกับอายุพรรษา⁴⁹ ของพระสงฆ์ไทยกับท่านเมื่อครั้งได้รับภิกษุณิมนต์ฉันท์อาหารที่บ้านของทายกคนหนึ่งซึ่งอยู่ในละแวกวัดท่ามะโอ ท่านได้ไปถึงบ้านของทายกผู้นี้ก่อนใคร จึงนั่งลงและเว้นที่แก่พระมหาเถระผู้ที่มีพรรษาแก่กว่าไว้ข้างขวามือ พอดีพระครูรูปหนึ่งซึ่งมีพรรษาอ่อนกว่ามาถึง ได้เข้ามานั่งตรงกลางระหว่างที่ของพระมหาเถระและของท่าน ซึ่งพระครูผู้นั้นมีพรรษาอ่อนกว่าท่าน พระครูรูปนั้นสั่งให้ท่านขยับถอยลงไปอีก ซึ่งท่านก็ไม่ได้กล่าวแต่อย่างใด ตัวท่านเจอเหตุการณ์ลักษณะนี้อยู่หลายครั้ง และบางครั้งพระครูบางรูปมีภิกษุที่ไม่ดีต่อหน้าพุทธบริษัท ท่านจึงได้นำเรื่องราวดังกล่าวมาเป็นตัวอย่างในการให้ความรู้ในเรื่องราวของพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของศีลสิกขา

48. ในช่วงปี พ.ศ.2503 ในช่วงพระอุเนมิตะเป็นเจ้าอาวาสวัดท่ามะโอ คณะสงฆ์พม่าในประเทศไทย ได้เล็งเห็นอายุพรรษาว่าสูงสุดจึงร่วมพร้อมใจกันยกย่องให้เป็นอธิบดีสงฆ์พม่าแห่งประเทศไทยเพื่อจะได้เป็นที่เคารพสักการะของพระภิกษุสามเณรรุ่นหลัง องค์การสภาพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย ได้เล็งเห็นคุณงามความดีของพระคุณท่านจึงได้ถวายประกาศนียบัตรศาสนาขัตติปริวารจารย์ เมื่อ แรม 12 ค่ำเดือน 11 พ.ศ.2504 (จากหนังสืองานมรณะพระอุเนมิตะ :2509,3-4)

49. พระรัญมณันตะ, นานาวิญญิต, 2539 หน้า 42.

นอกจากนี้ท่านยังได้เขียนหนังสือนวนิยายอีกหลายเล่มที่อธิบายเกี่ยวกับวินัยของพระภิกษุสงฆ์ เช่นในเรื่องของการโกนคิ้ว ท่านได้อธิบายว่าพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบัญญัติไว้ว่าพระภิกษุสามเณรต้องปลงผมและหนวด ดังคำบาลีว่า

“เอวญจ ปน ภิกขเว ปทุพาเขตพุโท อุปสมปาเขตพุโท เกสมสฺสฺสุ ออาหาราเปตฺวา กาสายานิ อจฺฉาทาเปตฺวา.⁵⁰ ..”

แปลว่า คุณก่อนโกนทั้งหลาย ก็แล พวกเธอ พึงให้กุลบุตรบรรพชาอุปสมบทอย่างนี้ ชั้นแรก พวกเธอ พึงให้กุลบุตรผู้มุ่งบรรพชามุ่งอุปสมบท ปลงผมและหนวด แล้วให้ครองผ้ากาสายะ.....

นอกจากนี้แล้วยังมีการระบุในพระวินัย(วินยมหาวคฺคกฺคณฺณา 36) ได้กล่าวถึงผู้ที่ไม่มีขนคิ้วไม่ควรให้บรรพชาอุปสมบทด้วย ว่า “นิลุโลมกฺกุโก วา (น ภิกขเว นิลุโลมกฺกุโก ปทุพาเขตพุโท) แปลว่า คุณก่อนโกนทั้งหลาย ผู้ไม่มีขนคิ้ว ไม่พึงให้บรรพชาอุปสมบท โดยมุ่งให้เอาความไม่มีของขนคิ้ว และการ โกนซึ่งขนคิ้วออกทั้งสองอย่างว่าไม่ควรให้อุปสมบท

ท่านได้กล่าวถึงลักษณะของพระพุทธรเจ้าว่ามีพระ โลมาแห่งพระขนงเช่นกันว่ามีลักษณะของพระ โลมาแห่งพระขนงอยู่ 5 อย่างด้วยกัน⁵¹คือ

- 1.สุตถนฺฐานกฺกุคฺคา แปลว่า ความมีพระ โลมาแห่งพระขนงอันมีสัณฐานงดงาม
- 2.สณฺหมกฺกุโกโลมฺตา แปลว่า ความมีพระ โลมาแห่งพระขนงอันน้มนวล
- 3.อนฺุโลมกฺกุคฺคา แปลว่าความมีพระ โลมาแห่งพระขนงเรียบร้อยตามลำดับ
- 4.มหนฺตกฺกุคฺคา แปลว่าความมีพระ โลมาแห่งพระขนงใหญ่
- 5.อายุตกฺกุคฺคา แปลว่าความมีพระ โลมาแห่งพระขนงยาว

การกล่าวถึงพระขนงหรือขนคิ้วของพระพุทธรเจ้าทำให้เราทราบได้ว่าในสมัยพระพุทธรเจ้ายังมีพระชนม์ชีพอยู่นั้นก็ได้มีการกล่าวถึงขนคิ้วว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ และสาวกของพระองค์ก็ควรจะมีขนคิ้วได้เช่นกัน

นอกจากที่ท่านมีปัญหาเกี่ยวกับพระภิกษุไทยในเรื่องของพรรษาแล้วยังมีเรื่องเล่า⁵² ในกรณีของวัดป่ารวก เดิมที่นั่นวัดป่ารวกเป็นวัดพม่าแต่เนื่องด้วยเจ้าอาวาสวัดป่ารวกได้มรณภาพทำให้ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดป่ารวกว่างลง ทางเจ้าคณะจังหวัดจึงได้ขอให้ท่านแต่งตั้งเจ้าอาวาสวัดป่ารวกองค์ใหม่โดยเห็นว่าเป็นวัดพม่า ท่านก็ได้แต่งตั้งพระไทยรูปหนึ่งขึ้นเป็นเจ้าอาวาส พระรูปนี้ก็ได้เป็นเจ้าอาวาสอยู่ครู่หนึ่งแต่เกิดไม่สบาย เจ็บป่วยบ่อยครั้งและมีความเชื่อว่าอยู่ที่อื่นไม่ได้ต้องอยู่ที่วัดเดิมเท่านั้นจึงได้กลับวัดเดิม โดยที่ไม่ได้แจ้งแก่ท่านธัมมานันทะทราบ ทำให้ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดป่ารวกว่างลงอีกครั้งหนึ่งทำให้ทางเจ้าคณะแต่งตั้งพระไทยลูกศิษย์คนขึ้นเป็นเจ้าอาวาสแทน ทำให้เกิดความไม่พอใจระหว่างท่านและเจ้าคณะเพราะเหมือนจะแย่งวัดจากวัดพม่าให้เป็นวัดไทย

50. อ้างถึงในวินัยปิฎก เล่ม 4 หน้า 41-44.

51. อ้างถึงใน ชินาสังการฎีกา หน้า 198.

52. สัมภาษณ์พระภิกษุไทยที่เป็นลูกศิษย์หลวงพ่อและปัจจุบันเป็นเจ้าอาวาสวัดแห่งหนึ่งในจังหวัดลำปาง

และเจ้าอาวาสองค์ใหม่ก็ได้รื้อศาลาไม้ที่สร้างด้วยศิลปะพม่าออกจากวัดทำให้ไม่เหลือร่องรอยของวัดพม่าที่วัดป่ารวก

จากกรณีดังกล่าวมีความเชื่อที่เชื่อมโยงกันว่าทำให้ท่านธัมมานันทะไม่ได้รับอนุญาตจากทางเจ้าคณะจังหวัด ให้ทำการทำอุปสมบทแก่ผู้ที่ต้องการบวชเรียน โดยแต่เดิมท่านสามารถเป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ โดยสามารถทำเรื่องส่งไปยังเจ้าคณะตำบลเพื่อขอออกหนังสือสุทธิให้แก่พระใหม่ได้ แต่นับจากเหตุการณ์วัดป่ารวกก็ไม่สามารถออกหนังสือสุทธิให้กับพระภิกษุใหม่ที่มาบวชที่ท่านเป็นพระอุปัชฌาย์ได้ แต่ปัจจุบันท่านยังคงทำการอุปสมบทให้กับผู้ที่ต้องการบวชอยู่เพราะท่านถือพระวินัยเป็นสำคัญ

47 ปีที่ท่านอยู่ที่เมืองไทยท่านผูกผันกับคนไทยมาก แต่ก็ยังคงเป็นห่วงความสงบเรียบร้อยในประเทศพม่าอยู่เรื่อยๆ แต่ด้วยความที่อยู่ประเทศไทยมานาน และไม่ชอบรัฐบาลทหารพม่า ท่านจึงอยากอยู่ในประเทศไทยต่อไปโดยไม่อยากกลับประเทศพม่า และไม่ได้กลับประเทศพม่ากว่า 14 ปีแล้ว ทางรัฐบาลพมามอบตำแหน่งให้ก็ไม่ได้กลับไปรับ ด้วยความที่อายุมากไม่สะดวกในการเดินทาง แต่ในช่วงที่ผู้ศึกษาทำการวิจัยได้ช่วยติดต่อให้ท่านกลับไปเยี่ยมประเทศพม่าอีกครั้งหนึ่ง โดยท่านได้วางแผนล่วงหน้าแล้วว่าจะไป 15 วัน โดยท่านธัมมานันทะได้เดินทางไปประเทศพม่าในช่วงวันที่ 21 มกราคม พ.ศ.2550 โดยต้องทำเรื่องแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองเชียงใหม่เพื่อขอเดินทางออกและกลับมาในประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง

ความที่ท่านธัมมานันทะเป็นพระภิกษุพม่าที่มีพรรษามากที่สุด และเป็นผู้มีเมตตา ครั้งหนึ่งมีปัญหาชายแดนทางภาคเหนือระหว่างไทยกับพม่า ผู้บัญชาการแม่ทัพภาคสาม ที่คลุมพื้นที่ภาคเหนือในขณะนั้นได้แก่ พลโทสพรั่ง กัลยาณมิตร (ตำแหน่งในขณะนั้น) ท่านได้ศรัทธาหลวงพ่อบุญ และในวัยเด็กท่านก็เป็นคนท่ามะโอเช่น เมื่อมีปัญหาระหว่างชายแดนไทยพม่า และมีการประชุมตกลงกันทั้งสองฝ่าย ท่านแม่ทัพภาคเลยนำนายทหารพม่าและท่านทูตพม่าประจำประเทศไทยเข้า นมัสการพระอาจารย์และขอพรในการเจรจาขอขจัดแย้งกัน ซึ่งการเข้าพบในครั้งนี้อยู่นอกเหนือกำหนดการที่วางแผนเอาไว้

อัตลักษณ์

ท่านธัมมานันทะแสดงตัวตนอย่างชัดเจนว่าเป็นพระภิกษุพม่าที่เข้ามาเป็นพระธรรมทูต มาสอนหนังสือโดยเฉพาะ และชื่อเสียงของท่านก็ทำให้คนทั่วไปรู้และทราบว่าเป็นพระภิกษุที่มาจากประเทศพม่า และการได้รับตำแหน่งประธานสงฆ์พม่าแห่งประเทศไทยด้วยแล้วทำให้อัตลักษณ์ความเป็นพระภิกษุพม่าเด่นชัด และเมื่อถึงช่วงเดือนมกราคม ซึ่งเป็นวันเกิดของท่านธัมมานันทะ ก็จะมีการเชิญพระภิกษุพม่าที่อยู่ในภาคเหนือของประเทศไทยมาร่วมงานวันเกิด ทำให้อัตลักษณ์ของ

ท่านนอกจากเป็นพระภิกษุที่มาจากประเทศพม่าแล้วยังเป็นผู้นำของพระภิกษุพม่าที่อยู่ในภาคเหนือของประเทศไทยที่มีทั้งความรู้และความสามารถ

กรณีศึกษาที่ 2

สัมภาษณ์พระจิน (นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

พระจินเกิดที่หมู่บ้านอ่องขันตา จังหวัดมิดธิลา อายุ 36 ปี 17พรรษาบวชเณรที่วัดม่านจอง (แปลเป็นไทยว่าวัดกระจงแก้ว) ตอนอายุ 7 ขวบ ที่หมู่บ้านมีประมาณ 600 หลังคาเรือน ชาวบ้านส่วนใหญ่ทำนาปลูกข้าว และทอผ้า พ่อแม่ทำนา มีพี่น้อง 9 คน มีผู้ชาย 6 คนผู้หญิง 3 คน พระจินเป็นลูกคนสุดท้อง พี่น้องที่บวชเป็นพระภิกษุอยู่ 2 คน คือตน และพี่ชายคนโต ส่วนพี่น้องคนอื่นๆ ต่างก็มีครอบครัว แต่ลูกชายทุกคนก็บวชทุกคน คนละ 1-2 พรรษา เพราะความนับถือพระพุทธศาสนา และเมื่อผู้ชายมีอายุถึงเกณฑ์ก็ต้องบวชไม่มีการบังคับจากพ่อแม่

บวชเป็นพระภิกษุเมื่ออายุ 19 ปี 3 เดือน อายุไม่ครบ 20 แต่สามารถบวชเป็นพระภิกษุได้ เพราะนับรวมขณะเป็นทารกในท้องอีก 9 เดือนด้วยบวชเป็นพระภิกษุที่วัดมหาโพธิ์วิหาร จังหวัดย่างกุ้ง บวชเป็นพระนิกายชเวจิน

ตอนบวชเป็นสามเณรที่วัดม่านจองได้เรียนบาลี และได้สอบผ่าน ชั้นปฐมง และ ปฐมลัก และ ปฐมจี ตอนอายุ 18 และได้เรียนต่อในชั้นมัธยม เรียนได้สามปี จนปี พ.ศ.2531 ที่ประเทศพม่ามีการประท้วงเกิดขึ้น ความไม่สงบภายในประเทศทำให้ไม่มีการจัดสอบมัธยมฯ เลยไปฝึกวิปัสสนา ที่วัดมหาศรี แทนโดยไปไปมาระหว่างวัดมหาศรี และวัดมหาโพธิ์ ฝึกวิปัสสนาประมาณหนึ่งปี ก็ได้ไปช่วยสร้างวัดมูกอง(แปลเป็นไทยว่าวัดฝนตกคิ) ซึ่งเป็นโรงเรียนปริยัติธรรม ในจังหวัดมณฑลชะเลย์ ช่วยหาเงินมาสร้างวัด และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ช่วยสร้างวัดอยู่ประมาณสามปี

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

หลังจากนั้นก็ได้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยในปี พ.ศ.2540 โดยได้ตามพี่ชายมาเพราะพี่ชายที่เป็นพระภิกษุได้เข้ามาอยู่ในประเทศไทยก่อนแล้ว 4 ปี และเข้ามาอยู่ที่ประเทศไทยเพราะเพื่อนชายที่ประเทศพม่ามีการประท้วงกัน และไม่สามารถสอบในชั้นมัธยมฯ ได้ ผ่านไปสองปีก็ยังไม่ได้สอบ พี่ชายเลยชักชวนมาอยู่ที่ประเทศไทย มาช่วยดูแลหลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดท่ามะโอ

การเดินทางมาอยู่ในประเทศไทยของพระจีนได้เดินทางเข้าประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยได้ทำหนังสือเดินทางและขอวีซ่าอย่างถูกต้อง โดยการขอหนังสือเดินทางนั้นต้องใช้หนังสือรับรองจากเจ้าอาวาสในประเทศไทยรับรอง และขอวีซ่าจากสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติของประเทศไทย โดยต้องขอหนังสือรับรองจากเจ้าคณะอำเภอ และเจ้าคณะจังหวัดของไทย และส่งไปยังสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติของประเทศไทย เมื่อผ่านการอนุมัติแล้วจะส่งเรื่องไปที่กระทรวงต่างประเทศ และส่งต่อไปยังสถานทูตไทยในประเทศพม่า โดยมีพี่ชายและพระภิกษุไทยเป็นผู้ช่วยติดต่อในประเทศไทย โดยใช้เวลาประมาณ 3 สัปดาห์ในการเดินเรื่องขอวีซ่า

การเดินทางเข้าประเทศไทยครั้งแรกนั้นเป็นช่วงประมาณเดือนมิถุนายน ก่อนเข้าพรรษาเดินทางโดยเครื่องบินของสายการบินไทย ลงเครื่องที่สนามบินดอนเมือง โดยเดินทางมาพร้อมสามเณรพม่าอีกองค์หนึ่ง และมีพระอาจารย์ที่วัดท่ามะโสมารับที่สนามบิน ในวันเดียวกันนั้นก็ขึ้นเครื่องบินต่อมาที่จังหวัดลำปาง

ครั้งแรกที่ได้รับวีซ่านั้นสามารถอยู่ในประเทศไทยได้ชั่วคราวมีอายุ 3 เดือน เมื่อใกล้หมดแล้วก็เดินเรื่องผ่านทางสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เมื่อเรื่องผ่านแล้วก็ขอต่อวีซ่าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่กรุงเทพฯ ที่ตั้งอยู่บน ซอยสวนพลู ถนนสาร โดยในขณะนั้นมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินเรื่อง 500 บาท ปัจจุบัน 1900 บาท เมื่อได้ต่อวีซ่าแล้วในครั้งที่สองนี้จะมียอายุ 9 เดือน และครั้งต่อไปก็จะได้รับวีซ่าครั้งละหนึ่งปีเรื่อยๆจนครบ 5 ปี ซึ่งโดยปกติแล้วจะขออยู่ในประเทศไทยได้ 5 ปี แต่ก่อนครบกำหนด 5 ปีนั้น เกิดอุบัติเหตุทำให้ต้องเข้ารักษาพยาบาลในโรงพยาบาล จึงขอใบรับรองแพทย์ และใบรับรองจากเจ้าอาวาส เพื่อต่ออายุวีซ่า และได้รับการต่ออีก 6 เดือน แต่เมื่อหมดแล้วก็ต้องกลับไปยังประเทศพม่า และทำเรื่องขอวีซ่าใหม่เหมือนกับในครั้งแรกคือ ได้รับวีซ่า 3 เดือน 9 เดือนและหนึ่งปี แต่ต่อให้ไม่เกิน 5 ปี

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

มาอยู่ในประเทศไทยนั้นยังไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ ตอนนั้นมีพระพม่าอยู่ที่วัดท่ามะโ 3 รูปและสามเณรอีก 2 รูป โดยมีความอยากรู้ภาษาไทยจึงพยายามที่เขียนตามคำต่างๆ โดยไม่รู้ว่า เป็นพยัญชนะอะไร ได้แต่เขียนตามไปเรื่อยๆ และอาศัยความรู้ในภาษาบาลี โดยเอาบาลีไทยมาศึกษาเปรียบเทียบกับบาลีพม่า และอาศัยทามพระภิกษุไทยที่สอนและเรียนหนังสืออยู่ในวัดท่ามะโ และใช้การเรียนแลกเปลี่ยนกับพระภิกษุไทยที่อยากเรียนภาษาพม่า โดยมีภาษาบาลีเป็นภาษากลางในการสื่อสารกัน และได้หนังสือแบบเรียนภาษาไทย 3-4 เล่มในการช่วยเรียนภาษาไทย เรียนอยู่ประมาณ 3 เดือนภายในพรรษา ก็สามารถที่จะพูด เขียน และอ่านได้ แต่พูดไม่ชัด จนสามารถเดินทางไปหนองค้เดียวได้เพราะสามารถอ่านป้ายต่างๆได้

ในประเทศพม่านั้นการบิณฑบาตนั้นมีอยู่ 2 อย่างด้วยกันคือการบิณฑบาตหน้าบ้าน ซึ่งก็เหมือนพระภิกษุไทยเดินบิณฑบาต และการบิณฑบาตในบ้าน โดยการบิณฑบาตในบ้านนั้นก็จะเป็นอุบาสิกอุบาสิกาที่รู้จักกันได้นิมนต์ไว้แล้ว พระภิกษุสามารถเดินเข้าไปนั่งในบ้านเพื่อรับบาตรได้เลย โดยที่บางบ้านเคารพนับถือก็จะมีการล้างเท้าให้ด้วย แต่ในประเทศไทยไม่มีการนิมนต์บิณฑบาตในบ้าน การใส่บาตรของชาวพม่าไม่มีให้นำเงินใส่บาตรส่วนใหญ่จะเป็นการถวายข้าวสุกมากกว่า โดยการถวายเงินนั้นชาวพม่าเลือกที่จะถวายเงินในการสร้างวัดมากกว่า

การเดินทางไปไหนมาไหนในประเทศไทยนั้นค่อนข้างที่จะสะดวกและพระจินจิตตะมักจะเดินทางไป กรุงเทพฯ ระยอง แม่ฮ่องสอน แม่สาย แม่สอด และแม่สะเรียง โดยการเดินทางส่วนใหญ่จะเลือกเดินทางไปยังวัดที่มีพระพม่าอาศัยอยู่ โดยบางครั้งเป็นการเดินทางตามกิจนิมนต์ เช่น การลงอุโบสถ การทอดกฐิน ที่มีการนิมนต์พระภิกษุพม่าจากหลายๆที่มายังวัดที่รับกฐิน ทำให้ได้รู้จักกับพระภิกษุพม่าองค์อื่นๆ ที่อยู่ในประเทศไทย

กิจนิมนต์ต่างๆจากญาติโยมนั้นพระจินเห็นที่วัดไทยมีกิจนิมนต์เยอะ แต่วัดพม่าไม่ค่อยมีกิจนิมนต์เท่าที่ควร อาจจะเป็นเพราะการสวดคำเนียงภาษาในการอ่านบาลีไม่เหมือนกัน ทำให้พระภิกษุพม่าไม่ค่อยได้รับกิจนิมนต์ นอกจากญาติโยมที่สนิทและรู้จักกัน ซึ่งในเรื่องของกิจนิมนต์นี้พระจินจิตตะเห็นว่ามากไปก็ไม่ดีน้อยไปก็ไม่ดี ควรจะมีอย่างพอดี

ส่วนเรื่องของค่าใช้จ่ายต่างๆในแต่ละเดือนในประเทศไทยนั้นมักจะไม่มีค่าใช้จ่ายเท่าไรหรอก โดยส่วนใหญ่จะเป็นค่าโทรศัพท์ที่จะติดต่อกลับไปประเทศพม่า นาทีละ 30 บาท และค่าเดินทางไปยังที่ต่างๆ โดยเดือนหนึ่งใช้เงินประมาณ 3,000-4,000บาท และเห็นว่าค่าดำรงชีพในประเทศไทยสูงกว่าอยู่ในประเทศพม่าเพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการต่อวีซ่าทุกๆปี ปีละ 1,900 บาท โดยเงินที่ได้ส่วนหนึ่งมาจากพี่ชายที่เป็นพระซึ่งตอนนี้อยู่ที่ประเทศพม่า และศรัทธาที่ถวายเงินให้บ้าง

การปรับตัวนอกจากเรียนภาษาไทยแล้ว พระจินก็ไม่เคยที่จะโกนคิ้วหรือเปลี่ยนสีจิวรเมื่อเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เพราะไม่เห็นว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นและตนเองก็เข้าประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และในหลักพระวินัยก็ไม่ได้กล่าวถึงการโกนคิ้วแต่อย่างใด

โดยส่วนตัวของพระจินแล้วก็อยากอยู่ในประเทศไทยเพราะสงบ และสะดวกสบายกว่าในประเทศพม่า แต่คงต้องกลับประเทศพม่า เพราะด้วยเรื่องของการอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยได้ไม่เกิน 10 ปี ทำให้ไม่สามารถอยู่ในประเทศไทยต่อไปได้ และทำให้พระภิกษุพม่าไม่สามารถอาศัยและเป็นเจ้าอาวาสในประเทศไทยได้อีก ซึ่งในอดีตนั้นกฎหมายไม่ได้เข้มงวดทำให้มีพระภิกษุพม่าจำนวนมากทำให้ยังเห็นการดำเนินชีวิตของพระภิกษุพม่าในภาคเหนือของประเทศไทย แต่ปัจจุบันนั้นแทบไม่มีให้เห็น ทำให้วัดพม่าในปัจจุบันมีพระไทยเป็นเจ้าอาวาสเกือบหมดแล้ว ส่วนตนเองเมื่อวีซ่าหมดและไม่สามารถต่อได้ก็จะต้องกลับไปประเทศพม่า

ถ้ามีพระภิกษุพม่าจะเข้ามาอยู่ในประเทศไทย พระจินแนะนำให้ทำหนังสือเดินทางอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อความสบายใจในการดำเนินชีวิตในประเทศไทย และเป็นการคัดกรองพระภิกษุที่เป็นพระภิกษุจริงๆ ไม่ได้ปลอมตัวมา หรือแอบนำสิ่งเสพติดเข้ามาในประเทศไทยแต่ก็อยากให้ประเทศไทยลดความเข้มงวดพระภิกษุสงฆ์ในการอาศัยอยู่ในประเทศไทย

อัตลักษณ์

อัตลักษณ์ของพระจินแสดงออกอย่างชัดเจนในการเป็นพระภิกษุพม่า เพราะจากการแสดงออกในด้านการเดินทาง การต้องขอเอกสารรับรองการเป็นพระภิกษุพม่าที่จะต้องขออนุญาตกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทยอย่างชัดเจนว่าตนเองเป็นชาวพม่า ที่เกิดและโตโดยมีความผูกพันทางพุทธศาสนาทางสายเลือดของท่านด้วย

กรณีศึกษาที่ 3

พระนัน(นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

พระนันเป็นพระภิกษุพม่า เกิดที่หมู่บ้านเนปู้โก้ว อำเภอเมืองลาว จังหวัดสกล เป็นพระนิกายชเวจิน ชาวบ้านมีอาชีพทำไร่นา ปลูกถั่ว โดยครอบครัวของคณนันทานา มีพี่น้อง 5 คนมีผู้หญิง 3 คนผู้ชาย 2 คน คนเป็นลูกคนที่สามมีพี่สาวสองคน น้องชายไม่ได้บวชพระ แต่เคยบวชเป็นสามเณร ส่วนตนบวชเป็นสามเณรตอนอายุ 10 ขวบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดมณฑะเลย์ ในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปัจจุบันอายุ 39 ปี 19 พรรษา อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ 10 ปีแล้ว

ความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาทำให้อยากจะบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ และพ่อแม่ก็จะได้บุญด้วย เมื่อขอพ่อแม่บวชท่านก็ไม่ห้ามอะไร เมื่ออยู่ที่ประเทศพม่าได้เรียนจนจบชั้นปรมจิติ และได้เรียนต่อในชั้นธัมมาจริยะแต่ไม่จบ และได้เดินทางมายังประเทศไทย

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

การเดินทางมาประเทศไทยเนื่องจากหลวงพ่อวัดมณฑะเลย์ ที่อำเภอแม่สะเรียง ได้นิมนต์ให้มาอยู่ด้วย เนื่องจากเป็นญาติกัน โดยหลวงพ่อวัดมณฑะเลย์ช่วยติดต่อในเรื่องของหนังสือเดินทาง

และวีซ่า ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการก่อนเดินทางประมาณสามเดือน โดยวีซ่าที่ขอได้นั้น เป็นวีซ่านักท่องเที่ยว เนื่องจากไม่สามารถขอวีซ่าอยู่ชั่วคราวในประเทศไทยได้ ทำให้สามารถอยู่ในประเทศไทยได้เพียง สองเดือน เมื่อใกล้ครบกำหนดแล้วจึงเดินทางไปยังประเทศมาเลเซีย เพื่อขอวีซ่าท่องเที่ยวอยู่ในประเทศไทยได้หนึ่งปี เมื่อหมดอายุก็เดินทางไปต่อวีซ่าท่องเที่ยวที่ประเทศสิงคโปร์ และได้วีซ่าท่องเที่ยวอีกหนึ่งปี แต่ปัจจุบันได้วีซ่าชั่วคราวแล้วโดยขอเรียนหนังสือในผ่านทางสำนักพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทยทำให้ได้วีซ่าชั่วคราวและต้องต่ออายุทุกๆหนึ่งปีเมื่อมาอยู่ที่ประเทศไทยนั้นเมื่อก่อนที่วัดมณฑลจะมีพระภิกษุม่าอยู่เพียงสององค์ ปัจจุบันมีอยู่สามองค์

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

หลวงพ่อบุญเจ้าอาวาสวัดมณฑลจะเป็นผู้สอนภาษาไทยและบาลีให้ เรียนอยู่ 2-3 เดือน อาทิตย์ละสองวัน จนทำให้สามารถพูดภาษาไทยได้และเมื่อมาอยู่ในประเทศไทยไม่เคยโกนคิ้วและเปลี่ยนสีจิวร ให้เหมือนกับพระภิกษุสงฆ์ไทยทั่วไปเพราะ โดยส่วนตัวไม่ค่อยเดินทางไปไหนและเดินทางเข้าเมืองอย่างถูกกฎหมาย

การดำเนินชีวิตในประเทศไทยนั้นไม่ค่อยแตกต่างจากที่ประเทศพม่าเท่าไรนัก มีกินมีนินต์ บางเดือนละประมาณสองครั้ง ส่วนใหญ่ก็จะเป็นงานศพ โดยส่วนใหญ่เมื่อนิมนต์พระภิกษุม่าก็จะ เป็นพระภิกษุม่าทั้งหมดไม่มีพระภิกษุไทยเพราะสวดไม่เหมือนกัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นชาวม่า นิมนต์ ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ในประเทศไทยนั้นก็ไม่มี ค่าใช้จ่ายที่สำคัญเลยคือค่าต่อวีซ่าปีละ 2,000 บาท และค่าโทรศัพท์เดือนละประมาณ 300 บาท ส่วนค่าเดินทางก็มีศรัทธาถวายให้

ส่วนตัวเห็นว่าการที่อยู่ประเทศไทยนั้นจะมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่าที่ประเทศพม่า เพราะที่ประเทศพม่าเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ต้องคอยช่วยเหลือผู้คนที่มีความลำบากอยู่มาก ส่วนตัวแล้วถ้าอยู่ที่ประเทศพม่าก็ต้องใช้เงินมากกว่าอยู่ที่ประเทศไทยเพราะที่ประเทศพม่ายังต้องพัฒนาอีกมาก

การที่ตนเองเป็นพระภิกษุม่าที่มาอยู่ในประเทศไทยไม่ได้มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างตนเอง พระภิกษุในวัดกับคนไทยในพื้นที่เพราะ วัดพม่าที่แม่สะเรียงนั้นมีมานานมากแล้วและก็คุ้นเคยกันดี ชาวบ้านก็รู้และทราบว่ พระที่วัดมณฑลนั้นเป็นพระภิกษุม่า นอกจากนี้ก็ยังมีชาวม่าหรือคนไทยเชื้อสายพม้ามักจะเข้ามาทำบุญกันอยู่เสมอๆ ส่วนงานกินนินต์ต่างๆนั้นมีประมาณเดือนละสองครั้งส่วนใหญ่จะเป็นงานศพ

อัตลักษณ์

สิ่งที่ท่านแสดงออกมาคือการร่วมกับพระภิกษุสงฆ์พม่าในการเดินทางมาร่วมวันเกิดหลวงพ่อรั้งมานันตะ แล้วท่านยังร่วมทอดกฐินกับวัดพม่าในภาคเหนือของประเทศไทยที่ท่านได้รับเชิญ

ไปร่วมงาน ท่านแสดงออกอย่างชัดเจนว่าเป็นคนมีกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ที่อยู่อาศัยกับคนที่อยู่รอบวัด
อย่างไม่มีปัญหา

กรณีศึกษาที่ 4

พระสมชาย(นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

พระสมชายอายุ 28 ปี 7 พรรษา พระภิกษุพม่านิกายสุธรรมมา มีพี่น้องทั้งหมด 4 คน มี
ผู้ชายสามคน ตนเป็นลูกคนที่สามเมื่ออายุ 11 ขวบก็ได้บวชเป็นสามเณรที่วัดพิदारามะ หมู่บ้าน
ตะเวง อำเภอพุดตาเถิง จังหวัดสกลฯ พ่อแม่ให้บวชพร้อมกันกับพี่ชายและน้องชาย บวชได้เดือน
กว่าๆ พี่ชายและน้องชายก็ลาสิกขาออกมา ส่วนตนเองเจ้าอาวาสเห็นว่าขยันท่องพระคัมภีร์ อายุ 13 ปี
เจ้าอาวาสจึงส่งให้เรียนต่อที่ย่างกุ้ง อยู่ที่วัดสกลฯ ในเขตสุวรรณะ เรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนจบชั้น
ปฐมจี และเรียนต่อในชั้นธรรมมาจริยะ แต่ยังไม่ผ่านรวมเวลาอยู่ที่ย่างกุ้ง 9 ปี เมื่อปิดเทอมสอง
เดือนจึงเดินทางไปเที่ยวที่ท่าขี้เหล็กกับเพื่อนพระพม่าด้วยกันอยู่ที่วัดสนามบิน อยู่ได้เดือนกว่าๆก็
รู้จักกับสามเณรไทย และชักชวนให้มาที่ประเทศไทย

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในประเทศไทย

แรกเริ่มยังไม่อยากอยู่ที่ประเทศไทยคิดว่าจะเดินทางไปเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ๆให้กับ
ชีวิต เพราะอยู่ที่ประเทศไทยในช่วงแรกก็ลำบากเหมือนกันเพราะไม่สามารถพูดคุยภาษาไทยได้ แต่
ที่ประเทศพม่ากลับไปก็เห็นถึงความลำบากของชาวบ้านเพราะที่ย่างกุ้งมีพระอยู่เป็นจำนวนมากวัด
หนึ่งมีพระภิกษุ 500 รูปชาวบ้านไม่มีอาหารจะใส่บาตร เพราะแค่เลี้ยงชีพตนเองก็ลำบาก

พระสมชายเข้ามายังประเทศไทยแบ่งเป็นสองช่วงด้วยกัน โดยช่วงแรกเข้ามาไม่มีหนังสือ
เดินทาง และช่วงที่สองเข้ามาโดยมีหนังสือเดินทางถูกต้องตามกฎหมาย ในช่วงแรก พ.ศ.2543 ที่เข้า
มาประเทศไทยเพราะต้องการที่จะหาประสบการณ์ใหม่ๆให้กลับชีวิต และได้พบกับสามเณรไทย
ใหญ่ที่อยู่วัดพม่าในจังหวัดลำปาง ที่อำเภอท่าขี้เหล็กในประเทศพม่า สามเณรได้ชักชวนมาอยู่ที่
ประเทศไทย ท่านจึงได้เข้าประเทศไทยจากฝั่งท่าขี้เหล็กประเทศพม่า การเข้าออกของพระภิกษุใน
ขณะนั้นไม่ได้เข้มงวดอะไรมากนักเข้าออกผ่านด่านได้โดยสะดวก เมื่อผ่านด่านมาได้ก็ขึ้นรถ
โดยสารที่ขนส่ง เพื่อเข้าสู่จังหวัดลำปาง แต่ได้ถูกด่านตรวจควบคุมตัวก่อนที่จะเข้าเมืองเชียงราย จึง
ได้กลับไปยังประเทศพม่า และได้ลองเข้าเมืองใหม่อีกครั้งหนึ่งในอีกสองวันต่อมา

ในช่วงปี พ.ศ.2546-2547 รัฐบาลของประเทศไทยในขณะนั้นได้พยายามที่จะผลักดันผู้เข้าเมืองผิดกฎหมายซึ่งในขณะนั้นมีพระภิกษุสงฆ์มากกว่า 20 รูปอยู่ในวัดสามแฉกรีก 10กว่ารูป ไม่มีองค์ใดเข้าเมืองมาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จึงมีการพยายามที่จะส่งตัวกลับไปยังประเทศพม่า โดยเจ้าอาวาสได้เห็นปัจจัยค่าเดินทางองค์ละ 500 บาทในการกลับประเทศพม่า ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วพอพูดไทยได้แล้วจึงกลับเป็นองค์สุดท้ายเพราะช่วยเป็นล่ามแปลให้ ก็มีพระบางส่วนกลับประเทศพม่า บางส่วนก็ลาสิกขา และบางส่วนก็แอบอยู่ในประเทศไทยโดยย้ายไปอยู่ที่วัดอื่นแทน ซึ่งในขณะนั้นส่วนตัวท่านสมชายยังอยากที่จะอยู่ในประเทศไทยต่อจึงให้เจ้าอาวาสรับรองเพื่อจะไปทำเรื่องที่ประเทศพม่า เพราะได้ปรึกษาพูดคุยกับพระจิน ในเรื่องการขอทำหนังสือเดินทาง

การขอหนังสือเดินทางของพระภิกษุในประเทศพม่านั้น พระภิกษุพม่าที่ต้องการเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมายต้องนำไปสุทธิ และใบรับรองจากสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติของประเทศพม่า โดยการจะขอใบรับรองนั้นต้องให้เจ้าอาวาสวัดทำหนังสือรับรองส่งไปให้สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติพม่านั้นว่าพระภิกษุรูปนั้นเป็นพระภิกษุในวัดนั้นจริง

เมื่อได้เอกสารรับรองแล้วต้องไปติดต่อที่ธนาคารกลางที่สอง อยู่ที่ย่างกุ้งเพื่อไปจ่ายค่าภาษี โดยเมื่อสี่ปีที่แล้ว(พ.ศ.2546)ราคาประมาณ 5,000 บาท แต่ตอนนี้ราคาประมาณ 10,000 บาท เมื่อจ่ายเงินแล้วธนาคารจะให้เอกสารเพื่อนำไปขอหนังสือเดินทาง โดยเอกสารนี้จะให้กรอกเกี่ยวกับประวัติของครอบครัว ตั้งแต่ปู่ย่า ตายาย ครอบครัวมีพี่น้องกี่คน จากนั้นนำไปยื่นเอกสารที่กองหนังสือเดินทาง ซึ่งมีค่าใช้จ่ายอีกประมาณ 20,000 บาท ไม่รวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ ซึ่งก็จะมีคำถามอื่นๆ อีก เช่น เคยไปต่างประเทศหรือไม่? จะย้ายสัญชาติหรือไม่? และเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว เป็นต้น

การขอหนังสือเดินทางนั้นต้องติดต่อขอใบรับรองจากประเทศปลายทางก่อน โดยต้องมีใบรับรองจากประเทศปลายทางเสียก่อนเช่นในที่นี้ต้องมีใบรับรองจากสถานทูตพม่าในประเทศไทยเสียก่อน โดยการขอใบรับรองจากสถานทูตนั้น ต้องขอใบรับรองจากเจ้าอาวาสในประเทศไทยเสียก่อน เพื่อที่จะไปติดต่อขอใบรับรองจากสถานทูต จากนั้นก็ต้องมีใบประกันตัว โดยให้เจ้าอาวาส เจ้าคณะอำเภอ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และนายอำเภอในประเทศพม่า รับรอง แลเอกสารชั้นสุดทางก็คือใบขออนุญาตเพื่อส่งไปสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติเพื่อนำไปขอหนังสือเดินทาง

การเดินทางที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติของพม่านั้น นอกจากเอกสารทั้งสี่อย่างคือ 1.ใบรับรองจากเจ้าอาวาส 2.ใบรับรองจากสถานทูต 3.ใบประกันตัว และ 4. ใบขออนุญาตของสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติแล้ว กล่าวได้ว่าต้องมีความสนิทในการดำเนินเรื่องพอสมควร บางรายก็ได้ภายในวันเดียว บางรายก็รออยู่สองถึงสามวัน เมื่อได้เอกสารจากสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติแล้วก็นำเอกสารไปจ่ายเงินที่กองหนังสือเดินทาง ซึ่งขั้นตอนทั้งหมดใช้เวลา ตั้งแต่ สองอาทิตย์ ไปจนถึง หนึ่งเดือนในการขอหนังสือเดินทาง โดยหนังสือเดินทางจะมีอายุ 4 ปี

เมื่อขอหนังสือเดินทางได้แล้วขั้นตอนต่อไปคือขอวีซ่า(Visa) เพื่อเข้าประเทศไทย ซึ่งสำหรับพระภิกษุสงฆ์พม่าแล้วนั้น การขอวีซ่าเข้าประเทศไทยนั้นเป็นเรื่องยากมาก เพราะทางสถานทูตไทยจะไม่ออกให้ พระภิกษุสงฆ์บางส่วนใช้วิธีในการขอวีซ่าประเภทขอผ่านประเทศไทยไปยังประเทศอื่น (transit visa) แล้วเข้ามาขอเปลี่ยนวีซ่าเป็นประเภทชั่วคราว (non-immigrant visa) ในประเทศไทย

การขอวีซ่าเข้ามาในประเทศไทยนั้นต้องมีใบรับรองจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติของประเทศไทยเป็นสำคัญ พระภิกษุสงฆ์โดยทั่วไปจะขอวีซ่าท่องเที่ยว(Tourist visa) ไม่ค่อยได้ ถ้าเจ็บป่วยขอเข้าไปรักษาในประเทศไทยก็จะขอวีซ่าท่องเที่ยวได้ และอยู่ในประเทศไทยได้เป็นเวลาสองเดือน แต่โดยทั่วไปแล้วจะต้องขอเอกสารรับรองจากสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติของประเทศไทยก่อนจึงจะขอวีซ่าที่สถานทูตได้

พระภิกษุบางรูปขอวีซ่าผ่านประเทศไทย(transit visa) เพื่อขอเข้ามาในประเทศไทย โดยทั่วไปจะอนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยได้เพียงระยะเวลาสั้นๆ เพื่อเปลี่ยนเที่ยวบิน ซึ่งบางครั้งอาจจะแค่ 3 วันหรืออาจจะยาวจนถึง 1 เดือน ซึ่งเมื่อเข้าประเทศไทยมาก็จะขอเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองไทย ว่าขออยู่ในประเทศไทยประมาณหนึ่งเดือน ในช่วงหนึ่งเดือนก็จะทำเรื่องต่อสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติของประเทศไทยที่พุทธมณฑล เพื่อขออยู่ในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่จะขอเพื่อศึกษาในประเทศไทย โดยเอกสารที่ใช้คือ 1.ใบรับรองจากเจ้าอาวาสในประเทศไทย และ 2. แบบ สว.1 เพื่อขอวีซ่าชั่วคราวเพื่ออาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยจะได้รับหมายเลขวีซ่าที่ได้รับอนุญาต แล้วนำหมายเลขวีซ่านั้นไปติดต่อกับสถานทูตไทยในพม่าต่อไป โดยขั้นตอนการขออนุญาตจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติของประเทศไทยใช้เวลาประมาณหนึ่งเดือน ไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่อาจจะต้องขอต่อวีซ่าผ่านเมืองอีก 1 เดือนราคา 1,900 บาท

เมื่อได้หมายเลขวีซ่าแล้วก็จะนำไปขอที่สถานทูตไทยในประเทศพม่า ซึ่งมีค่าใช้จ่ายประมาณ 50 เหรียญสหรัฐ และจะได้วีซ่าอยู่ในประเทศไทยได้ชั่วคราว 3 เดือน แล้วถึงกลับเข้ามาในประเทศไทย เมื่อครบกำหนดสามเดือนแล้ว ต้องทำเรื่องขอต่อสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติประเทศไทย เมื่อได้ใบรับรองจากสำนักพระพุทธศาสนาแล้ว ก็นำไปติดต่อกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดเชียงใหม่ โดยต้องนำเอกสารรับรองจากสำนักงานพระพุทธศาสนา เอกสารรับรองจากเจ้าอาวาส สำเนาหนังสือเดินทาง และใบขออนุญาตอาศัยอยู่ในประเทศไทยชั่วคราว (ต.ม.7) และค่าธรรมเนียม 1,900 บาท จะต่อวีซ่าอีกหนึ่งปี แต่ต้องรายงานตัวทุกๆสามเดือน โดยส่งเอกสารรายงานตัว(ต.ม.47) ถ้าไม่รายงานตัวภายในกำหนดจะเสียค่าปรับ 1,500 บาท และปรับวันละ 500 บาท

ค่าใช้จ่ายในการต่อวีซ่าในประเทศไทย 1,900 บาทนั้นสำหรับพระภิกษุสงฆ์และคนธรรมดา นั้นมีค่าใช้จ่ายเท่ากัน ไม่ว่าจะเป็นแรงงาน หรือพระภิกษุสงฆ์ ก็ตาม ผิดกับทางประเทศพม่าจะอนุญาตให้พระภิกษุไทยที่ต้องการเข้าไปเรียนหนังสือ ทำเรื่องต่อสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติพม่าเพื่อเปลี่ยนเป็นวีซ่านักเรียน แล้วก็จะสามารถอยู่ในประเทศพม่าได้โดยไม่ต้องเสียค่าวีซ่าแต่ต้องต่ออายุปีต่อปี

เมื่อได้หนังสือเดินทางแล้วจึงเข้ามาประเทศไทยเป็นครั้งที่สองช่วงพรรษาปี พ.ศ.2547 เพราะกว่าจะได้วีซ่าเข้าประเทศไทยนั้นผ่านขั้นตอนมากมายทำให้ปีนั้นต้องเข้าพรรษาในบนเครื่องบินเพราะก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไร เมื่อลงเครื่องบินที่คอนเมืองก็ต่อรถโดยสารจากหมอชิตมาที่จังหวัดลำปาง จำพรรษาที่วัดศรีชุมวัดเดิมที่ครั้งเมื่ออยู่ในครั้งแรก และก็ขอมายู่ที่วัดท่ามะโอ หลังจากออกพรรษามาแล้ว เพราะที่วัดศรีชุมไม่มีพระภิกษุพม่าอยู่แล้ว เหลือเพียงแค่วัดท่ามะโอเพียงวัดเดียวที่มีพระภิกษุพม่าอยู่

ในช่วงแรกที่เข้ามาอยู่ในจังหวัดลำปางมีพระภิกษุพม่าอยู่กันเยอะ ที่วัดศรีชุม วัดป่าฝาง วัดท่ามะโอ แต่ปัจจุบันมีอยู่แค่ที่วัดท่ามะโอวัดเดียวที่มีพระภิกษุพม่าเข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ส่วนวัดอื่นๆไม่มีพระภิกษุพม่าอยู่เหมือนแต่ก่อน เป็นพระภิกษุไทยเข้าไปอยู่แทน

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

การมาอยู่ในประเทศไทยในช่วงแรกนั้นก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับพระภิกษุไทย พระภิกษุไทย โคนคิ้วก็ต้องโคนคิ้ว เปลี่ยนสีจิวร ให้เข้ากับพระภิกษุไทย และต้องฝึกภาษาไทย โดยเจ้าอาวาสวัดศรีชุมช่วยสอนให้ และมีอาจารย์จากโรงเรียนกีฬาสอนภาษาไทยให้ เรียนอยู่ปีกว่าๆก็สามารถพูดและเขียนภาษาไทยได้ แต่ส่วนใหญ่ก็คุยภาษาพม่าเพราะพระพม่าอยู่ด้วยกันเยอะ มีบางครั้งต้องเป็นล่ามให้กับพระภิกษุพม่าที่ไม่สามารถพูดภาษาไทยได้โดยเฉพาะช่วงที่มีการผลักดันให้พระพม่ากลับประเทศพม่า

ในช่วงแรกที่เข้ามาอยู่ที่ประเทศไทย ได้รู้จักกับพระไทใหญ่ที่วัดหนองคำจังหวัดเชียงใหม่ เพราะได้ไปเชียงใหม่พร้อมทั้งพระไทใหญ่ที่เป็นเพื่อนกัน ท่านได้ถามว่าอยู่ที่ประเทศไทยเป็นยังไง เพราะท่านอยู่ในเมืองไทยมานานแล้วก็ถามว่าจะทำหนังสือสุทธิพระไทยไหม โดยมีค่าใช้จ่าย 800 บาท และรูปถ่ายอีกสองใบ ทำอยู่สามวันก็ได้หนังสือสุทธิพระไทยมาโดยได้ชื่อเป็นคนไทย เมื่อปี พ.ศ.2547 ได้ไปทอดกฐินที่วัดพม่าที่ทำขึ้นเหล็ก ขณะเดินทางกลับมายังจังหวัดลำปาง คำนดารวจที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงรายได้เรียกตรวจ และพบว่ามั่งทั้งใบสุทธิและหนังสือเดินทาง คำนดารวจที่ถามว่าทำไมมีทั้งสองอย่าง ก็บอกว่าเจ้าอาวาสทำหนังสือสุทธิให้เพื่อให้สะดวกในการเดินทาง และพูดไทยได้คล่องจึงไม่มีปัญหาคำนดารวจเลยให้เดินทางกลับมาที่จังหวัดลำปาง

ในช่วงที่สองที่กลับมาอยู่นั้นมาอยู่ที่วัดท่ามะโอ ซึ่งเจ้าอาวาสเป็นพระภิกษุพม่าทำให้ไม่ต้องเปลี่ยนสีจีวร ไม่ต้องโกนคิ้ว แต่ก็มีบ้างที่ต้องเดินทางในประเทศไทยก็ต้องเปลี่ยนสีจีวร หรือต้องปลงคิ้วก่อน เพื่อไม่ให้เป็นที่สนใจจะได้ไม่มีปัญหาในการเดินทาง

เรื่องเล่าเกี่ยวกับการโกนคิ้วของพระภิกษุไทยนั้นถูกเล่าผ่านต่อกันมา มีอยู่สองเรื่องราวด้วยกัน ในเรื่องแรกนั้นได้กล่าวถึง การทำสงครามระหว่างพม่ากับไทยในสมัยอยุธยาแล้วนั้น ได้มีทหารพม่าแอบปลอมตัวเป็นพระภิกษุสงฆ์เพื่อที่จะมา หาข่าวในฝั่งของประเทศไทยเพื่อเป็นประโยชน์ในการทำสงครามระหว่างประเทศไทย เมื่อสามารถพิสูจน์ได้ว่ามีชาวพม่าที่ปลอมเป็นพระภิกษุเข้ามาหาข่าวจึงหาวิธีการที่ต้องการแยกระหว่างพระไทยและพระพม่า จึงมีการออกกฎให้พระภิกษุไทยต้องทำการโกนคิ้ว เมื่อมีพระภิกษุพม่าปลอมตัวมาก็จะสามารถแยกแยะและสามารถกุมจับตัวได้

ส่วนในเรื่องเล่าที่สองนั้นเกิดขึ้นในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เนื่องด้วยพระมหากษัตริย์ของประเทศไทยนั้นมีนางสนมอยู่เป็นจำนวนมาก และก็มีจำนวนมากที่ชอบพอกับบุรุษภายนอกวัง หรือมีบุรุษที่ต้องการเข้าไปหานางสนม ซึ่งการที่ผู้ชายเข้าไปในพระราชวังนั้นหากไม่ได้รับอนุญาตก็ถือว่าผิดกฎในราชสำนักอย่างร้ายแรง ดังนั้นจึงมีผู้อาศัยผ้าเหลืองห่มเข้าไปเพื่อลอบเข้าไปหานางสนมของพระมหากษัตริย์ เพราะพระภิกษุสงฆ์สามารถเข้าวังได้โดยไม่มีกฎเคร่งครัดมากนัก เมื่อความรู้ถึงพระมหากษัตริย์จึงมีคำสั่งให้พระภิกษุต้องโกนคิ้ว เพื่อให้สามารถพิสูจน์ได้ว่าใครเป็นพระจริงหรือพระปลอม ถ้าไม่ใช่พระภิกษุแล้วทำไมถึงไม่มีคิ้ว เรื่องเล่าทั้งสองถูกเล่าผ่านกันมาในหมู่ของพระภิกษุพม่าจึงไม่สามารถหาข้อพิสูจน์ได้เห็นว่าเรื่องเล่าในเรื่องแรกน่าจะเป็นจริงมากกว่า

การบิณฑบาต ในประเทศพม่า ของพระสงฆ์และสามเณร ในกลางพรรษานิมนต์ ราชวัน เช่นดำบลนี้วันอาทิตย์ เป็นวันๆ ไป เช่นนิมนต์ตอนตีสี่ตามทีนัดหมายไว้ก่อน และตอนสายก็ไปอีกตอนแปดโมง ตอนเก้าโมง ไปตามบ้านที่ได้นิมนต์ไว้ประจำ โดยเข้าไปในบ้านเลข มีการจัดที่ไว้ในบ้านเลข โดยจะมีการใส่ข้าวในบาตรก่อน และนำแกงหรือกับข้าวใส่ในถ้วยที่พระภิกษุและสามเณรเตรียมไป ถ้าเจ้าของบ้านไม่มีอาหารที่จะใส่บาตรก็จะพูดว่า “กะคอสนปาพยา” วันนี้ผมไม่มีอะไรใส่บาตรนะครับพระคุณเจ้า แต่ถ้ามีเพียงแค่ข้าวอย่างเดียวที่จะใส่บาตรก็จะบอกว่า “เฮงกะคอสนปาพยา” วันนี้ผมขอใส่แค่ข้าวอย่างเดียวนะครับพระคุณเจ้า เมื่อไปตามบ้านที่นิมนต์เสร็จเรียบร้อยแล้วก็กลับวัด ที่ย่างกุ้งกับมัณฑะเลย์แตกต่างกัน โดยที่มัณฑะเลย์จะคล้ายกับที่ประเทศไทย โดยที่ที่อย่างกุ้ง โดยทั่วไปจะไปสองรอบ

ปัจจุบันทางประเทศพม่าได้ให้ทำหนังสือเดินทางได้อย่างถูกต้องเพื่อที่จะเดินทางออกไปนอกประเทศ ส่วนตัวแล้วก็อยากให้พระภิกษุที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทยทำหนังสือเดินทาง

อย่างถูกต้องแต่อาจจะต้องใช้เงินเยอะแต่ก็ต้องทำตามกฎหมายอยากให้การขอวีซ่าไทยง่ายขึ้นและ
ค่าใช้จ่ายน่าจะลดลงบ้างสำหรับพระภิกษุ

อัตลักษณ์

การแสดงออกในเรื่องของอัตลักษณ์นี้ท่านได้แสดงออกให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็น
พระภิกษุพม่า มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างเกี่ยวกับพระพม่าที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย การเดินทางไป
ไปที่ต่างกับพระภิกษุพม่า และมีความสนิทสนมกับคนไทยท่านเลือกที่จะกลับประเทศพม่าเพื่อที่จะ
ทำหนังสือเดินทางเข้าประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมายในช่วงแรกที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย
ท่านอาจจะแสดงออกให้เหมือนกับพระภิกษุไทยแต่เมื่อต้องการที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถูกต้อง
ท่านจึงเลือกที่จะกลับไปทำหนังสือเดินทางในประเทศพม่า การอยู่ในประเทศไทยช่วงแรกท่าน
มีอัตลักษณ์ภายนอกที่แสดงออกให้เห็นเหมือนกับพระภิกษุไทยแต่เมื่อได้พูดคุยก็จะทราบว่า
พระภิกษุที่มาจากประเทศพม่า และท่านก็ได้รับการช่วยเหลือในการถือหนังสือสุทธิพระภิกษุไทย
แต่หลังจากที่ทำหนังสือเดินทางแล้วก็ได้ใช้หนังสือสุทธิไทยแต่อย่างใด และความที่ท่านสามารถ
พูดภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่วทำให้เป็นสื่อที่ช่วยสื่อสารระหว่างพระภิกษุพม่าหรือคนพม่ากับ
คนไทยอีกด้วย

กรณีศึกษาที่ 5

พระคเชน(นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

พระคเชน อายุ 32 ปี 12 พรรษา นิกายสุธรรมา เป็นชาวอำเภอวานตะเวง ใน
จังหวัดมณฑลทะเลย์ บวชที่วัดในหมู่บ้านตั้งแต่อายุ 13 ขวบ บวชเพราะอยากจะทำบุญกุศลให้กับพ่อ
แม่ เมื่อขอพ่อแม่บวชท่านก็ไม่ได้ห้ามจึงยอมให้บวชและได้ไปเรียนพุทธศาสนาที่วัดในอย่างกึ่ง ที่วัด
สกาย ศึกษาอยู่จนถึงชั้นปฐมจี แต่สอบอยู่สี่ปีไม่ผ่านจนหมดกำลังใจที่จะเรียนต่อ

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย

ปี พ.ศ.2541 อายุ 24ปี ได้พบกับพระภิกษุพม่าที่อำเภอท่าจีเหล็ก ประเทศพม่า พระภิกษุ
พม่าเคยอยู่ที่วัดศรีชุมในจังหวัดลำปาง และท่านก็ได้ชักชวนไปอยู่ที่วัดศรีชุมด้วยกัน ด้วยความที่ไม่
มีกำลังใจที่จะเรียนต่อจึงตัดสินใจที่จะมาประเทศไทย โดยมาพร้อมกันกับพระภิกษุพม่าเข้ามา

ด้วยกันสามองค์การผ่านเข้าเมืองในสมัยนั้น ไม่มีการเก็บค่าผ่านทางทั้งทางประเทศไทย และประเทศพม่า ตอนนี้ก็อีกสององค์นั้นกลับประเทศพม่าไปแล้วหลังจากอยู่ในประเทศไทยได้สองปี สวนตนไม่ได้กลับไปพม่า

จำพรรษาอยู่ที่วัดศรีชุมได้ 4 ปี ในช่วงนั้น ทางกรมไทยไม่เข้มงวดเท่าไร ช่วงที่วัดมีภิกษุในวัดไทย ก็จะมีการนิมนต์พระจากประเทศพม่าเข้ามาช่วยด้วยเป็นประจำ ในตอนนั้นที่วัดมีพระภิกษุพม่าอยู่ที่วัดศรีชุม ยี่สิบกว่ารูป เณรอีกสิบกว่ารูป และมีการติดต่อพระในประเทศพม่าอยู่เป็นระยะๆ เมื่อมีงานที่วัดก็จะนิมนต์พระภิกษุพม่ามาร่วมด้วย ทั้งในประเทศไทย และประเทศพม่า

ประมาณปี พ.ศ.2546-2547 รัฐบาลไทยมีความต้องการให้พระภิกษุที่มาจากต่างประเทศ ที่เข้ามาโดยไม่มีเอกสารการเข้าเมืองให้ออกนอกพื้นที่ พระภิกษุพม่าหลายองค์ก็ต้องกลับไปประเทศพม่า และมีหลายองค์ที่ต้องสึกออกไป ส่วนตัวแล้วยังไม่อยากจะกลับไปประเทศพม่าเพราะกลับไปก็ไม่ว่าจะทำอะไร เพราะที่ประเทศพม่ามีคนยากจนอยู่เป็นจำนวนมาก เลยกเลือกที่จะย้ายไปอยู่ที่วัดไทยนอกตัวเมืองของจังหวัดกับพระภิกษุที่เป็นเพื่อนกัน และได้รู้จักกับพระไทยในตัวเมืองจังหวัดลำปางเลยย้ายเข้ามาอยู่ในวัดไทยในเมืองลำปางช่วงประมาณปี พ.ศ.2548 จนถึงปัจจุบัน

ถ้ามีโอกาสและเก็บเงินได้ก็จะกลับไปทำหนังสือเดินทางที่ประเทศพม่าเพื่อจะได้เข้าเมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมายแต่การทำหนังสือเดินทางก็ต้องใช้เงินมาก และติดต่อผ่านชั้นตอนมากมาย ถ้าไม่มีคนช่วยดำเนินการก็ต้องใช้เงินและเวลามาก

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

เมื่อมาอยู่ในประเทศไทยก็ต้อง โคนคิ้ว และเปลี่ยนสีจิวรเมื่อต้องการเดินทางไปอื่น และเพื่อไม่ให้เด่นเกินไป แต่อยู่ในวัดก็ไม่ได้เคร่งครัดในเรื่องของสีจิวรเท่าใดนัก เพราะไม่ค่อยได้ออกนอกวัดบ่อยเพราะยังพูดภาษาไทยไม่ได้เมื่อเข้ามาอยู่เมืองไทย หลวงพ่อวัดศรีชุมสอนภาษาไทยให้ เพราะอยู่ในประเทศไทยต้องรู้ภาษาไทย ขอให้หลวงพ่อสอนภาษาไทยให้ และมีพระใหม่มาบวชในพรรษาได้ช่วยสอนด้วย เรียนอาทิตย์ละสองวัน โดยเฉพาะเสาร์อาทิตย์คอนเียนจะต้องเรียนตั้งแต่ห้าโมงเย็นถึงหนึ่งทุ่ม

ชาวบ้านบริเวณรอบๆวัดก็จะทราบอยู่แล้วว่าวัดเป็นวัดพม่าและพระภิกษุส่วนใหญ่เป็นพระพม่า แต่เข้าเมืองไม่ได้ทำเอกสารผ่านแดน แต่เจ้าอาวาสทำบัตรรับรองว่าเป็นพระภิกษุที่อยู่ในวัดศรีชุมช่วยรับรองให้ แต่ในช่วงรัฐบาลนายกทักษิณ ชินวัตร เน้นชาวต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ต้องเข้าเมืองอย่างถูกต้องกฎหมาย ทำให้พระภิกษุพม่าหลายรูปกลับไปประเทศพม่า บางส่วนก็ย้ายไปอยู่ที่วัดอื่น บางส่วนก็ลาสิกขาออกไปทำงานแทนเพราะไม่อยากจะกลับไปประเทศพม่า เพราะพระภิกษุพม่าส่วนใหญ่ครอบครัวเป็นคนจนต้องทำงานส่งให้ครอบครัว เพราะเป็นพระก็ไม่

เหมาะสมที่ต้องมาทำงาน การที่อยู่เมืองไทยเพราะรายได้ที่ประเทศไทยดีกว่า ทำงานที่ประเทศไทยวันเดียวแต่เทียบกับที่พม่าต้องทำงานสองวัน

ในช่วงที่อยู่ที่วัดศรีชุมนั้นก็ทำวัตรโดยเป็นผู้นำสวดเช้า และเย็น เช้าประมาณตีห้า ตอนเย็นหกโมง ตอนเช้าทำวัตรเสร็จก็ออกบิณฑบาต การสวดทำวัตรนั่งของๆแบบพม่า สวดมนต์พม่าก่อน และตามด้วยสวดแบบไทย เป็นการสวดคนละบท ประมาณ หนึ่งชั่วโมง และก็นั่งสมาธิต่ออีกประมาณ 10-15 นาที เหมือนกันทั้งเช้าและเย็น

ความขัดแย้งในการอาศัยอยู่ในประเทศไทย เนื่องด้วยปี พ.ศ.2544 ที่วัดป่าฝาง อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง ในขณะนั้นมีพระภิกษุพม่าอาศัยอยู่ที่วัดป่าฝางประมาณ 7 รูป ในขณะนั้นพระอาจารย์เซว้นะ พระภิกษุพม่าเป็นเจ้าของาวาสวัดป่าฝาง อายุ 42 ปีได้กลับไปประเทศพม่า และลาสิกขาจากการเป็นพระภิกษุไป ทำให้ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดป่าฝางได้ว่างลงไป ได้มีพระภิกษุพม่าซึ่งได้สัญชาติไทยขึ้นมาเป็นเจ้าอาวาสแทน โดยเจ้าอาวาสองค์ใหม่นี้เพิ่งมาอุปสมบทได้สามปีแล้วก็อาศัยอยู่ที่วัดป่าฝาง และบวชเมื่อมีอายุมากแล้ว ชื่อว่าพระไข้(นามสมมุติ) แต่ด้วยความรู้ทางพระพุทธศาสนามีไม่มากพอ แต่สามารถพูดภาษาไทยได้คล่องแคล่วจึงตั้งตนเป็นเจ้าอาวาส โดยไปขออนุญาตเจ้าอาวาสวัดเจติยชาวล ที่ เป็นเจ้าคณะอำเภอ

เมื่อพระไข้ขึ้นเป็นเจ้าอาวาสก็ไล่พระภิกษุพม่าที่เคยอยู่ก่อนออกจากวัด และให้พระภิกษุพม่า(มาจากมณฑลละแ่วย)ที่เป็นญาติพี่น้องของคนเข้ามาอยู่ภายในวัด โดยพระที่ถูกไล่ออกก็มีพรรษาและความรู้ทางพุทธศาสนามากกว่าพระไข้ ทำให้ศรัทธาญาติโยมไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง และมีพระภิกษุธรรมยุติที่เป็นพระภิกษุไทยรูปหนึ่งมาอาศัยอยู่ในวัดด้วย ญาติโยมที่ไม่พอใจก็นำเรื่องไปร้องเรียนที่วัดเจติยชาวล และมีคำสั่งจากเจ้าอาวาสวัดเจติยชาวลให้พระไข้ออกจากวัดป่าฝางภายในหนึ่งอาทิตย์ และให้พระภิกษุไทยเป็นเจ้าอาวาสชั่วคราวไปก่อน

พระไข้เมื่อต้องออกจากวัดป่าฝางก็ได้ไปอาศัยวัดศรีชุมอยู่ชั่วคราว และทำเรื่องขอไปอยู่วัดพม่าที่เมืองปิ้งง ประเทศมาเลเซีย โดยถือหนังสือเดินทางของประเทศไทย ส่วนพระธรรมยุติก็ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสแต่ก็อยู่ได้ประมาณหนึ่งปีก็ออกจากวัด ทำให้ตำแหน่งเจ้าอาวาสว่างลงทำให้เจ้าคณะอำเภอต้องแต่งตั้งพระภิกษุซึ่งเป็นลูกศิษย์จากวัดเจติยชาวลมาเป็นเจ้าอาวาสชั่วคราว ส่วนหนึ่งที่ทำให้วัดป่าฝางไม่มีเจ้าอาวาสเพราะมีศรัทธาส่วนหนึ่งอยากให้พระที่เป็นเจ้าอาวาสเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและอยากให้พระภิกษุพม่ามาเป็นเจ้าอาวาส

อัตลักษณ์

การแสดงออกทางอัตลักษณ์ภายนอกอาจจะเหมือนกับพระภิกษุไทยแต่ท่านก็เป็นพระภิกษุที่แสดงให้เห็นว่ามีชาติพันธุ์เป็นชาวพม่า เช่นการติดต่อสัมพันธ์ต่างกับพระภิกษุพม่าที่มาอยู่ในประเทศไทยถึงแม้ในช่วงแรกๆที่มาอยู่ในประเทศไทยจะพยายามปรับตัวให้เป็นพระภิกษุสงฆ์ไทย

แต่ก็ไม่ได้ลืมความเป็นชาติพันธุ์ของคนลง โดยเป็นผู้ที่นำสวดมนต์ต่างในสำเนียงภาษาพม่า การรวมกลุ่มกับพระภิกษุพม่าที่อยู่ในจังหวัดลำปาง เป็นต้น

กรณีศึกษาที่ 6

พระสมหมาย(นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

พระสมหมายเป็นชาวพม่าจังหวัดมณฑลพะเย่ เกิดเมื่อ พ.ศ.2522 บวชเป็นสามเณรเมื่ออายุ 14 ปี ในนิกายชเวจินที่วัดคองเนาว์ของ(วัดทิศตะวันตก)ในจังหวัดมณฑลพะเย่ โดยได้เล่าเรียนภาษาบาลี และได้บวชเป็นพระภิกษุที่วัดคองเนาว์จงที่ท่าจีเหล็กเมื่ออายุได้ 20ปี เรียนบาลีที่ประเทศพม่าจนถึงชั้นปฐมจี

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

มาที่ประเทศไทยมีปี พ.ศ. 2544 เพราะได้พบกับสามเณรชาวพม่ารูปหนึ่งที่มาอาศัยอยู่ที่วัดศรีชุม จังหวัดลำปาง ชักชวนมาอยู่ที่ประเทศไทย เพราะสามเณรรูปนี้เคยอยู่เมืองไทยมาก่อนแล้ว สองปี การเข้ามาในประเทศไทยนั้นเข้ามาทางฝั่งท่าจีเหล็ก ค่านแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยในสมัยนั้นการผ่านเข้าออกนั้นไม่เข้มงวดนักสำหรับพระภิกษุสงฆ์ โดยนั่งขึ้นรถเมล์ที่ขนส่ง เป็นรถเมล์เขียว ราคาในการเดินทางประมาณ 60-71 บาท โดยก่อนหน้านั้นเคยจะเข้ามาอยู่แล้วแต่ถูกตำรวจไทยจับได้และส่งกลับ และได้เข้ามาอีกครั้งโดยนั่งรถเมล์เหมือนเดิมแต่คราวนี้โชคดีที่ฝนตกตำรวจไม่ตรวจเลขผ่านด่านมาได้ เมื่อเข้าเมืองมาได้และมาที่จังหวัดลำปางก็อยู่ที่วัดศรีชุมและเจ้าอาวาสที่เป็นพระไทยก็ออกไปรับรองให้ว่าเป็นพระภิกษุที่อยู่ในวัดศรีชุมจริง

ปี พ.ศ.2546 รัฐบาลไทยกดดันให้กลับประเทศ แต่ตนเองยังไม่อยากกลับเพราะกลับไปประเทศพม่าก็ไม่รู้จะทำอะไร สึกออกมาเพราะรู้สึกเบื่อก็คือเป็นพระภิกษุ ไม่สามารถทำอะไรได้มาก และอยากทำงานหาเงิน และได้ไปอยู่กับเพื่อนชาวพม่าสองถึงสามคนที่เคยเป็นพระเช่นกัน โดยได้งานทำเป็นคนส่งน้ำคืมกับเพื่อน แต่ปัจจุบันที่ทำงานที่เดียวกันนี้ไม่มีแล้วเพราะกลับบ้านไปบ้างหรือไม่ก็หางานที่อื่นทำ ได้ค่าแรงวันละ 90 บาท เจ้าของโรงงานมีที่พักให้

พ่อแม่ที่พม่ารู้เรื่องแล้วเหมือนกันว่าสึกออกมาทำงาน ท่านก็เสียใจเพราะไม่อยากให้ลาสิกขา เพราะไม่ได้บอกท่านก่อนด้วยตอนนี้ก็อยากทำงานที่ประเทศไทย เพราะกลับไปประเทศพม่า

ก็ยังไม่ทราบว่าทำงานอะไร จะมีงานอะไรให้ทำ ถ้ากลับไปคงต้องไปทำนา แต่อยู่เมืองไทยก็สามารถหางานทำและส่งเงินกลับไปให้พ่อแม่ที่พม่าได้

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

เมื่ออยู่ที่วัดไทยก็ปลงคิ้ว เปลี่ยนสีจิวรตามแบบพระภิกษุไทย เพราะพระภิกษุพม่าที่อยู่ด้วยกันต่างก็ปลงคิ้ว เปลี่ยนจิวร เพื่อให้กลมกลืนกับพระภิกษุไทย โดยส่วนตัวนั้นไม่ค่อยเห็นด้วย แต่เมื่อส่วนใหญ่นั้นทำกันก็ต้องทำตาม เพราะตนเองก็เข้าเมืองไม่ถูกกฎหมาย

กิจวัตรประจำวันก็ตื่นเช้าทำวัตรตอนตีสี่ บิณฑบาต โดยเดินไปที่ตลาดแถวบริเวณวัด ซึ่งชาวบ้านก็ทราบว่าเป็นพระภิกษุพม่าเพราะสวดไม่เหมือนกับพระภิกษุไทย แตกต่างกันในเรื่องของสำเนียง จากนั้นก็ช่วยทำความสะอาด และตอนเย็นก็มีเรียนมาภาษาไทย กับอาจารย์ที่มาช่วยสอนภาษาไทยให้กับพระในวัด เพราะในขณะนั้นมีพระพม่าอยู่กันหลายรูปพูดภาษาไทยกันก็ไม่ค่อยจะได้ จากนั้นก็ทำวัตรเย็น โดยสวดแบบทั้งพม่าและแบบไทยอย่างละครึ่ง โดยสวดแบบพม่าก่อน และสวดแบบไทยต่อ จากนั้นก็นั่งสมาธิแผ่เมตตา

ในช่วงของการเข้าพรรษาวัดที่เป็นวัดพม่าในปัจจุบันและในอดีตจะลงอุโบสถร่วมกัน โดยเวียนไปตามวัดต่างๆ มีกันประมาณ 6 วัด ได้แก่วัดไชยมงคล, วัดป่าฝาง, วัดศรีชุม, วัดศรีรองเมือง, วัดท่ามะโอ, วัดม่อนปู่ยักษ์ และกลับไปออกพรรษาที่วัดแรกที่เข้าพรรษา เวียนกันทุกปี โดยพระที่สวดปาติโมกข์ จะเป็นพระภิกษุไทย

โดนตำรวจไทยจับเพราะถูกเรียกตรวจและไม่มีบัตรให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ทำให้อยู่ในห้องขัง 4 วันเพื่อรอส่งตัวไปให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อไม่ให้รอเลขให้เงินค่าส่งตัวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ 500 บาท ส่งตัวไปพร้อมกับเพื่อนที่โดนจับอีก 4 คน เจ้าหน้าที่ล่าปางช่วยเอาไว้ เมื่อได้ออกมาก็ทำบัตรแรงงานต่างด้าว โดยเจ้าหน้าที่ออกเงินให้ 4,000 บาทโดยหักจากเงินเดือนที่หลัง

อยู่ที่ประเทศไทยได้ 6 ปีแล้ว คิดว่าอยู่เมืองไทยสบายกว่า และมีงานทำและยังไม่อยากกลับไปพม่า โดยต้องต่ออายุบัตรแรงงานต่างด้าวทุกปี ปีละ 3,800 บาท โดยเจ้าหน้าที่หักจากเงินเดือน การเป็นพระภิกษุนั้นทำให้เข้าเมืองมาง่ายกว่าเป็นคนธรรมดา ตอนนี้อยากที่จะอยู่ประเทศไทยต่อไป

อัตลักษณ์

เมื่อช่วงที่ยังเป็นพระภิกษุอยู่ท่านยังใช้ภาษาไทยไม่ได้คล่องแคล่วเท่าใดนัก อยู่ร่วมกลุ่มกับพระภิกษุพม่าและอาศัยอยู่ในวัดพม่าทำให้มีชาวบ้านต่างทราบคิว่าท่านเป็นชาวพม่า เมื่อได้รู้จักกับ

ชาวพม่าที่อยู่ในประเทศไทยจึงพยายามที่จะหางานทำเพราะคิดว่าถ้ากลับไปยังประเทศพม่าก็จะไม่สามารถหางานทำได้เช่นในประเทศไทยเมื่อลาสิกขาออกมาทำงานก็ยังที่ขึ้นทะเบียนเป็นแรงงานต่างด้าวจากประเทศพม่าทำให้ไม่สามารถลืมตัวตนและกลุ่มชาติพันธุ์ของตนได้ อีกทั้งยังมีพ่อแม่ที่อยู่ในประเทศพม่าอีกด้วย

กรณีศึกษาที่ 7

สามเณรสมปอง

ข้อมูลทั่วไป

อายุ 36 ปี หมู่บ้านมารอง อำเภอหม่ม มัณฑะเลย์ บวชที่วัดมารองตามชื่อหมู่บ้าน บวชสามเณรตอนอายุ 13 เรียนจบชั้นประถมศึกษาแต่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาแต่ยังไม่จบ มีพี่น้อง 7 คน ท่านญาณะโชตะเป็นคนที่ 6 มีอาเป็นเจ้าอาวาสวัดแต่ไม่ใช้วัดที่บวช แต่พี่น้องไม่มีใครบวชเป็นพระภิกษุ ที่บ้านทำนาปลูกข้าว มีความเชื่อว่าถ้าบวชเป็นสาวกในพระพุทธศาสนาจะช่วยคนได้อีกมาก เพราะถ้าเป็นคนธรรมดาแต่งงานไปแล้วก็จะไม่สามารถช่วยคนอื่นได้ การได้บวชทำให้สามารถช่วยคนได้อีกมาก

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

เข้ามาประเทศไทยพร้อมกับพระภิกษุพม่าคือหลวงพี่จินเพราะจะเดินทางมารักษาตัว เมื่อก่อนนี้ไม่สบายจะมารักษาตัวที่ประเทศไทย และมาอยู่เมืองไทยต่อก็จะมาเที่ยวประเทศไทย อีกระยะหนึ่งแต่ก็ยังไม่ได้กลับตอนนี้เข้าประเทศไทยมาได้ 9 ปี แล้ว มาอยู่ที่วัดท่ามะโอในจังหวัดลำปาง และไปรักษาตัวในจังหวัดเชียงใหม่ มีชาวพม่าช่วยทำหนังสือเดินทางให้เพื่อมารักษาตัว

ตอนนี้ยังไม่อยากกลับประเทศพม่าเพราะค่าใช้จ่ายสูงมาก ไม่มีเงินในการใช้จ่าย เมื่อตอนเข้ามาในประเทศไทยก็ทำหนังสือเดินทางมีวีซ่า แต่ตอนนี้วีซ่าหมดอายุแล้ว โดยให้เจ้าอาวาสวัดหนึ่งในจังหวัดลำปางรับรองให้ว่าเป็นสามเณรที่อยู่ในวัด โดยวัดแห่งนี้เป็นวัดที่อยู่ในทะเบียนของสำนักพระพุทธศาสนา และทะเบียนโบราณสถานของกรมศิลปากร ก็ไม่ได้กลัวว่าจะไม่ได้อยู่ในประเทศไทยเพราะมีหลักฐานการเข้ามาอยู่ในประเทศไทยมีอายุรับรองทุกอย่างหนึ่งปี

ที่ยังไม่กลับประเทศพม่าเพราะที่ประเทศไทยมีความเจริญมาก ที่ประเทศพม่ามีความลำบากอยู่ ถ้ากลับไปประเทศพม่าชาวบ้านก็จะป่วนและไม่สะดวกสบายหลายๆอย่าง อีกทั้งอยู่ที่ประเทศไทยก็ไม่ต้องขี้ขลาดก็ได้เพราะคนก็ไม่ค่อยสบาย จึงสะดวกกว่าที่จะอยู่ที่ประเทศไทย

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

มาอยู่ที่ประเทศไทยแรกๆก็พูดภาษาไทยไม่ได้ค่อยฝึกพูดและเรียนด้วยตนเอง เพราะส่วนใหญ่จะพูดภาษาพม่ากับพระไทยที่พูดภาษาพม่าได้ และก็พูดภาษาพม่ากับพระพม่า แต่อยู่ที่ประเทศไทยมานานก็พยายามจะเรียนด้วยตนเอง แต่ก็ไม่ค่อยเข้าใจเท่าไร เคยที่จะสอนภาษาพม่าให้กับพระไทยและอุบาสกอุบาสิกาแต่ไม่เคยสอนจบสักที (คนขึ้นพระที่เคยเรียนด้วยบอกว่าท่านสอนดีแต่ด้วยที่ยังไม่เข้าใจภาษาไทยดีทำให้สอนไม่ค่อยจะรู้เรื่องและมักจะเสียงดัง) เราเป็นคนชอบศาสนาชอบสนทนาธรรม อยู่ที่วัดจะเป็นคนเอาข่าวถวายพระพุทธรเจ้า กวาดวัด ชอบทั้งความสงบและความสะอาด หลวงพ่อเจ้าอาวาสอายุมากแล้วถ้าช่วยอะไรได้ก็จะช่วยท่าน

เข้ามาอยู่ที่ประเทศไทยนั้นไม่เคยโกนคิ้วเพราะอยู่ในวัดพม่า เพราะไม่มีเขียนในพระวินัยว่าจะป็นพระภิกษุสามเณรนั้นต้องโกนคิ้ว และได้ตั้งคำถามว่าทำไมพระภิกษุไทยถึงต้องโกนคิ้วด้วย เห็นว่าการโกนคิ้วนั้นไม่ถูกต้องก็จะไม่ทำ ส่วนสีจิวรนั้นก็ไม่เคยเปลี่ยนเพราะไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนสีจิวร พระภิกษุพม่าที่อยู่ที่วัดก็ใช้สีนี้กัน และเราก็ไม่ได้อยู่ที่วัดไทยทำให้ไม่ต้องเปลี่ยนสีจิวร ที่ไม่บวชเป็นพระก็เพราะไม่ค่อยสบายถ้าเป็นพระภิกษุก็อาจจะทำผิดพลาดได้จึงไม่บวชเป็นพระภิกษุ

เมื่อก่อนไม่ค่อยกล้าที่จะออกไปนอกวัด แต่เมื่อรู้ภาษาไทยก็กล้าที่จะออกไปข้างนอกวัด มากยิ่งขึ้นชาวบ้านเห็นก็ทราบว่าเป็นพระมาจากวัดท่ามะโอ ส่วนใหญ่อยู่ที่ประเทศไทยไม่ค่อยได้ไปไหนจะอยู่วัดเป็นส่วนใหญ่เพราะพระอาจารย์ไม่ค่อยอนุญาติ เพราะเป็นห่วงเรื่องสุขภาพกลัวจะไม่สบาย เลยมีโยมช่วยดูแลให้ตอนเช้าก็เอาโจ๊กมาถวาย ตอนเพลก็ช่วยเตรียมอาหารถวายเพล ในตอนบ่ายก็จะอ่านหนังสือและพักผ่อน ถ้าวันพระและอาทิตย์ก็จะช่วยเตรียมเครื่องเสวยเวลามีงานสวดต่างๆ เป็นผู้ที่ชอบการสวดมนต์

อัตลักษณ์

ท่านสมบองถึงแม้จะเป็นสามเณรแต่ก็อยู่ในประเทศไทยมานาน ท่านแสดงความเป็นพม่าอย่างชัดเจนและพยายามที่จะเล่าเรื่องราวต่างในประเทศพม่าให้ฟังอยู่เสมอ และพยายามที่จะถ่ายทอดภาษาไทยให้กับพระภิกษุและบุคคลที่สนใจภาษาพม่าให้กับผู้ที่สนใจ เมื่อมาอยู่ในประเทศไทยท่านไม่เคยรับเอาลักษณะของพระภิกษุสามเณรของไทยมาใช้ในการปรับตัว ท่านยังคงใช้สีจิวรสีเดิม ไม่โกนคิ้ว และชอบที่จะสวดมนต์ที่มีสำเนียงของภาษาพม่าอยู่เสมอๆ

กรณีศึกษาพระภิกษุไทใหญ่

กรณีศึกษาที่ 8

พระสมบัตติ(นามสมมติ)

ข้อมูลทั่วไป

พระสมบัตติอายุ 29 ปี 9พรรษา เกิดที่หมู่บ้านพะโอ จังหวัดดองจี รัฐไทใหญ่ นิกายสุธรรมา
บวชเป็นสามเณรครั้งแรกเมื่ออายุ 9 ขวบแต่ก็ลาสิกขาออกไปเพราะแม่ไม่สบาย และบวชสามเณร
อีกครั้งเมื่ออายุ 13 ปี เมื่อบวชเป็นสามเณรก็ได้ไปเรียนภาษาบาลี ที่อำเภอออกคุย จังหวัดแปงู และ
ได้สอบจินปี่ว(ความรู้ของสามเณร) และได้สอบจนผ่านชั้นปฐมวง ที่ท่าขี้เหล็กและได้เรียนในชั้น
ปฐมวง แต่ไม่ทันเรียนจบก็มาอยู่ที่ประเทศไทยเสียก่อน

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

เข้ามาอยู่ในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ.2544 เพราะได้พบกับเจ้าอาวาสวัดไทยในจังหวัด
ลำปาง ที่ท่าขี้เหล็ก และท่านได้ชักชวนมาอยู่เมืองไทย ในใจคิดว่าจะอยู่ที่เมืองไทยสัก 2-3 วัน แล้ว
จะกลับไปสอบในชั้นปฐมวง แต่ก็ไม่ได้ออกไปสอบจนอยู่เมืองไทยได้ 4 ปี เมื่อเข้ามาครั้งแรกนั้น
ได้ขึ้นรถตู้มาพร้อมกับพระภิกษุม่าที่รู้จักกัน มาพร้อมกัน 4 องค์ ปัจจุบันสามองค์นั้นได้กลับไป
ประเทศพม่าแล้ว เนื่องด้วยในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มีนโยบายระบุดคนต่างด้าวให้เข้า
เมืองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้พระพม่าและไทใหญ่ในช่วงนั้นกลับประเทศไปในช่วงนั้น

ในช่วงนั้นก็อยากที่จะกลับพม่าแต่ไม่มีเงินพอที่จะกลับไปยังประเทศพม่า เลยได้ไปอยู่วัด
นอกตัวอำเภอเมือง ซึ่งมีพระไทยที่ได้อาศัยอยู่เลยไปขออาศัยอยู่วัดแห่งนั้น ซึ่งมีแต่พระภิกษุไทย
ไม่มีพระพม่าหรือพระไทใหญ่อาศัยอยู่แต่อย่างใด อยู่ได้หนึ่งพรรษาก็กลับมาอยู่ที่วัดไทยในตัวเมือง
ลำปาง เพราะความที่อยากอยู่ในเมืองมากกว่าอีกทั้งที่มีพระไทใหญ่ที่เป็นเพื่อนกันอาศัยอยู่ที่วัดแห่ง
นี้ และที่วัดก็ไม่มีพระอาศัยอยู่มากนัก โดยใจจริงก็ไม่อยากที่จะไปไหนอยากที่จะอยู่ในจังหวัด
ลำปางเพราะอยู่มาได้ 5 ปีแล้ว โดยเจ้าอาวาสได้ออกบัตรรับรองว่าเป็นพระที่อาศัยอยู่ในวัดให้

เมื่อช่วงก่อนเข้าพรรษาปี พ.ศ.2549 ได้มีโอกาสเดินทางกลับไปยังบ้านที่ประเทศพม่าก็กลัว
ว่าจะกลับเข้ามาในประเทศไทยไม่ได้เหมือนกัน โดยขอใบรับรองจากเจ้าอาวาสในวัดไทยไปด้วยว่า
อาศัยอยู่ในวัดไทยจริง โดยเดินทางผ่านไปยังด่านแม่สอด จังหวัดตาก โดยทางเจ้าหน้าที่ตรวจคน
เข้าเมืองของพม่าได้ขอตรวจใบสุทธิของพระภิกษุม่าและสามารถผ่านเข้าด่านกลับสู่ประเทศพม่า

ได้อีกครั้ง โดยบอกเจ้าหน้าที่ว่าจะขอเข้าไปในประเทศพม่าสองอาทิตย์ แต่พอดีไม่สบายเลขอยู่ที่พม่าเดือนกว่า เมื่อกลับเข้าสู่ประเทศไทยเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของไทยขอเรียกดูใบรับรองจากเจ้าอาวาส และถามชื่อพร้อมทั้งเขียนภาษาไทยให้เจ้าหน้าที่ดู เจ้าหน้าที่จึงอนุญาตให้ผ่านด่านเข้าสู่ประเทศไทย มีความกลัวอยู่เหมือนกันแต่ถ้าไม่ได้เข้าก็คงจะอยู่ในประเทศพม่า

ความยุ่งยากในการติดต่อราชการในประเทศพม่ามีส่วนทำให้ไม่ยากที่จะทำหนังสือเดินทาง และคิดว่าคงจะต้องมีค่าใช้จ่ายที่มากในการติดต่อราชการ เพราะถ้าใช้เงินมากในการติดต่อประสานงานต่างๆก็จะง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งทางประเทศไทยก็ไม่ออกวีซ่าให้อยู่ในประเทศไทยในลักษณะชั่วคราวให้

ปัจจัยที่ทำให้เข้ามาอยู่ในประเทศไทย เพราะต้องการสร้างประสบการณ์ให้กับชีวิตของตนเอง และชอบที่เศรษฐกิจไทยนั้นดีกว่า และความอยากรู้ว่าการเมืองไทยเป็นอย่างไร เพราะการเมืองในประเทศพม่านั้นไม่ค่อยแน่นอน อีกทั้งการบีบขบขัดในประเทศพม่านั้นไม่ค่อยได้ของอย่างอื่นมักจะได้ข้าวกับแกง แต่ที่ประเทศไทยได้ของที่หลากหลาย และชีวิตในประเทศไทยก็มีความสะดวกสบายมากกว่าในประเทศพม่าด้วย

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

การปรับตัวให้เข้ากับประเทศไทยสิ่งที่สำคัญเลยคือภาษา ในช่วงแรกที่มาอยู่ในประเทศไทยนั้นไม่สนใจที่จะเรียนภาษาไทยสักเท่าไรเพราะอยู่กับพระพม่าและสามารถพูดภาษาพม่าได้ แต่อยู่ในประเทศไทยสักพักเห็นว่าจะต้องติดต่อและพูดคุยกับคนไทยจึงต้องเรียนภาษาไทย โดยเรียนภาษาไทยด้วยตนเองตามแบบเรียน และพจนานุกรมที่มีอยู่ในวัด และเจ้าอาวาสที่เป็นพระไทยก็ช่วยสอน และมีครูจากโรงเรียนที่อยู่ข้างวัดมาช่วยสอนให้เพราะตอนนั้นที่วัดมีพระภิกษุพม่าอยู่หลายรูป โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยประโยคที่พูดได้แรกๆก็เช่น “อันนี้เรียกว่าอะไร” “อันนี้เท่าไร” “มาจากไหน” เป็นต้น โดยส่วนตัวเห็นว่าถ้าต้องการอยู่เมืองไทยก็ต้องพูดไทย เพราะมีปัญหาเยอะ ตอนแรกไม่ยากที่อยู่นานเลยไม่เห็นความจำเป็น แต่เมื่อเจอพระภิกษุพม่าก็จะพูดภาษาพม่ากัน

การพูดภาษาไทยได้ทำให้ไม่กลัวแล้วในการที่จะอยู่ในประเทศไทยมีความมั่นใจมากยิ่งขึ้น ถ้าจะต้องเข้าออกประเทศไทย แต่ถ้าด่านที่ทำซีเหล็ก จะไม่ค่อยแน่ใจ เพราะเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเข้มงวดเพราะมีพระแอบเข้ามาไม่เหมือนกับที่ด่านแม่สอด มีพระปลอมเข้ามาในประเทศไทยเยอะเพราะอยากเข้ามาทำงานในประเทศไทย มีทั้งพม่าและไทใหญ่รวมๆกัน หรือไม่ก็บวชเณร แล้วก็เข้ามาในประเทศไทย เพราะการบวชเป็นสามเณรนั้นง่ายกว่า พอเข้ามาในประเทศไทยได้ก็สึกไปทำงาน

การโกนคิ้วนั้นที่ประเทศพม่านั้นไม่ต้องโกน แต่เมื่อมาอยู่ในประเทศไทยไม่ยากที่จะมีปัญหามากก็ต้องโกนคิ้วเดือนละครั้ง ทุกวันนี้ก็ยังโกนอยู่ เพราะถือว่าอยู่ในวัดไทยก็ต้องปฏิบัติตัว

ตามระเบียบของพระสงฆ์ไทย เพราะถ้าไม่โกนผมก็จะถูกมองจากสายตาคคนไทยแปลกๆ และถือว่าการปรับตัวเข้าประเทศไทยนั้นการโกนผมสำคัญ นอกจากนี้แล้วสีของจีวรก็สำคัญเช่นกัน ที่พม่าสีจีวรไม่สำคัญเพียงขอให้สว่างจนเกินไปแต่ที่ประเทศไทยต้องใส่จีวรอย่างสีวัดไทย ผู้วิจัยได้พบกับพระราชที่วัดพม่าในงานวันเกิดหลวงพ่อัมมานันตะที่วัดท่ามะโอ พระราชใส่สีจีวรเข้มแบบพระภิกษุพม่า แต่เมื่อกลับไปวัดไทยแล้วก็เปลี่ยนจีวรเป็นสีเดียวกับพระภิกษุสงฆ์ไทย

กิจนิมนต์นั้นส่วนใหญ่จะเป็นอุบาสกอุบาสิกาชาวพม่านิมนต์เสียมากกว่า แต่ถ้าเป็นวัดท่ามะโอก็จะเป็นชาวไทยนิมนต์มากกว่า โดยชาวพม่าที่นิมนต์ส่วนใหญ่จะทำงานโรงงานแถวสมุทรปราการ หรือที่กรุงเทพฯ บางโรงงานมีชาวพม่าทำงานอยู่เยอะเป็นพันๆคน มีกิจนิมนต์ปีละประมาณ 2-5 ครั้ง เพราะคนงานพม่าอยากจะทำบุญกับพระพม่ามากกว่าเพราะพูดกันรู้เรื่องและเข้าใจกันมากกว่า และเจ้าของโรงงานก็เห็นว่าแปลกดีและตามใจลูกจ้าง

ค่าใช้จ่ายส่วนตัวโดยส่วนใหญ่แล้วประมาณเดือนละ 800-1200 บาท โดยส่วนใหญ่เป็นค่าโทรศัพท์เดือนละประมาณ 400 บาท และช่วยค่าน้ำค่าไฟเจ้าอาวาสอีกเดือนละประมาณ 200 บาท โดยการจดทะเบียนโทรศัพท์นั้นก็ขอใช้บัตรพระไทยที่รู้จักกันหรือไม่ก็ญาติโยมที่รู้จักจดทะเบียนโทรศัพท์

อัตลักษณ์

การที่อยู่ในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง และมีการปรับตัวเองอยู่เสมอไม่ว่า จะเป็นการโกนผม และเปลี่ยนสีจีวร ทำให้ภายนอกเหมือนกับพระภิกษุไทยและอาศัยอยู่ในวัดไทย แต่การที่ท่านเคยอยู่ในวัดพม่ามาก่อนทำให้แสดงตัวคนว่าเป็นพระภิกษุที่มาจากประเทศพม่า และต้องถือบัตรที่เจ้าอาวาสรับรองว่าเป็นพระภิกษุที่อาศัยอยู่ในวัดไทยจริง ทำให้ต้องแสดงตัวต่อเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองว่าตนเองเป็นพระภิกษุที่มาจากประเทศพม่า และเป็นชาวไทยใหญ่เพราะตนเองเกิดในรัฐฉาน และมีโอกาสได้เจอกับชาวพม่าที่มาทำงานในประเทศไทยอยู่บ่อยครั้งเมื่อโรงงานที่สมุทรสาครต้องการนิมนต์พระภิกษุสงฆ์ที่มาจากประเทศพม่าไปทำบุญเพราะมีแรงงานพม่าทำงานอยู่มาก แต่ท่านไม่มีความขัดแย้งระหว่างความเป็นพม่าหรือความเป็นไทใหญ่ เพราะเมื่อวัดพม่าในจังหวัดลำปางมีงานท่านก็จะไปร่วมอยู่เสมอ

กรณีศึกษาที่ 9

พระภิกษุไทใหญ่ในจังหวัดลำปาง

ข้อมูลทั่วไป

พระจอน(นามสมมติ) อายุ 36 ปี 16 พรรษา นิกายสุธรรมมา เป็นชาวบ้านมิตรอง จังหวัดพะเยา มาอยู่ในประเทศไทย 5 ปี มีพี่น้อง 3 คน หญิงหนึ่งชายสอง โดยตนเป็นบุตรคนกลางและได้บวชคนเดียว ส่วนน้องชายทำนา บวชเป็นสามเณรเมื่ออายุ 14 ปี อยู่ที่ประเทศพม่าได้เรียนจบชั้นปทุมแกที่วัดสิงห์กันยายน จังหวัดย่างกุ้ง อยู่ย่างกุ้ง 5 ปี แต่ไม่ได้ศึกษาต่อเพราะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก การซื้อหนังสือทำให้ได้เล่าเรียนตอนที่ยังเป็นสามเณรอยู่เท่านั้น แล้วจึงเข้ามาอยู่ในประเทศไทย เมื่อตอนอายุ 31 ปี

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

เข้าประเทศไทยมาทางด้านอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยได้พักอยู่ที่วัด ในหมู่บ้านห้วยกะโหลก คือวัดห้วยแก้ว และวัดอมราวดี ที่ตั้งอยู่ในศูนย์อพยพ โดยต้องจ่ายเงินที่ฝั่งพม่า สองถึงสามหมื่นจ๊าดในการที่จะขอเข้ามาในประเทศไทย ส่วนในฝั่งไทยไม่มีการเรียกเงินแต่อย่างใด โดยส่วนตัวแล้วมีใบสุทธิรับรองจากประเทศพม่า

ความยากลำบากในการใช้ชีวิตในประเทศพม่าทำให้อยากเข้ามาใช้ชีวิตในประเทศไทย และต้องแบ่งพืชผลการเกษตรเป็นภาษีให้กับทหาร ทำให้รู้สึกเกิดความไม่เป็นธรรมในการใช้ชีวิต ไม่ชอบรัฐบาลทหารพม่า ทหารว่าแคง กระเหรี่ยงและทหารไทใหญ่ เพราะทำให้เกิดสงครามและไม่สามารถบิณฑบาตได้ ชาวบ้านต้องเอาอาหารมาถวายที่วัดอีกทั้งประเทศไทยมีความสะดวกสบายมากกว่า อยู่ที่ประเทศพม่าต้องใช้เงินเยอะโดยเฉพาะถ้าต้องการติดต่อกับทางราชการ ถ้าอยากทำหนังสือเดินทางก็ต้องใช้เงินเป็นจำนวนมากในการติดต่อบริการราชการต้องใช้เงิน สองถึงสามแสนจ๊าดในการขอหนังสือเดินทาง ไม่มีเงินเลยต้องแอบเข้าประเทศไทย เพราะก็มีพระที่เป็นเพื่อนกันเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากเช่นกัน

ที่มาอยู่วัดในจังหวัดลำปางนั้นเพราะก่อนหน้านี้ที่วัดในจังหวัดลำปางมีเจ้าอาวาสวัดที่เป็นพระพม่าชาวไทใหญ่เป็นเจ้าอาวาสอยู่ และได้เจอกันที่ย่างกุ้ง ได้ชักชวนให้มาอยู่ด้วยเมื่อได้มาอยู่ใน

ประเทศไทยก็เลยมาอยู่ที่วัดในจังหวัดลำปางแต่เจ้าอาวาสก็มรณภาพไปแล้ว ที่ไม่ไปอยู่กับพระพม่า เพราะรู้สึกไม่สบายใจเพราะที่ประเทศพม่านั้นทหารพม่ากับไทใหญ่ยังต่อสู้กันอยู่

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

เมื่อมาอยู่ในประเทศไทยในช่วงแรกก็ยังไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ ฟังภาษาไทยเองโดยเรียนจากภาษาบาลีในสมัยที่อยู่แม่สอด ตอนนั้นก็ยังไม่ชัด เพราะโดยส่วนใหญ่แล้วจะพูดภาษาไทยใหญ่มากกว่า เพราะพระภิกษุและสามเณรที่อยู่ด้วยกันส่วนใหญ่เป็นพระไทใหญ่ทำให้ไม่ได้ฝึกใช้ภาษาไทย แต่ก็มีอาจารย์ในจังหวัดลำปางมาช่วยสอนให้โดยจะสอนให้ในวันเสาร์ อาทิตย์ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆและมีพระเณรชาวไทใหญ่ในวัดมาเรียน

อยู่ในประเทศไทยสะดวกสบายแต่ก็ไม่ค่อยได้ออกไปไหน แต่ก็ต้องโกนคิ้วเพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างกับพระภิกษุไทย และเวลาออกไปข้างนอกวัดก็ต้องห่มจีวรสีพระไทย เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างกับพระไทย เมื่อไปบิณฑบาตก็เหมือนกับพระไทยทั่วไปไม่มีอะไรแตกต่าง โดยในหนึ่งเดือนมีค่าใช้จ่ายอยู่ประมาณ 500-600 บาทส่วนใหญ่จะเป็นค่าโทรศัพท์ เบอร์โทรศัพท์ก็ขอญาติโยมที่รู้จักอยู่ข้างวัดจดทะเบียนให้โดยใช้ชื่อของอุบาสกอุบาสิกา

อยากอยู่ประเทศไทยอย่างถาวร แต่ถ้าภาครัฐของไทยไม่ให้ก็คงจะกลับไปอยู่ในประเทศพม่า และคงจะไม่สึกไปทำงานเพราะคงจะอยู่ในประเทศไทยไม่ได้เพราะผิดกฎหมาย และคงจะไม่สามารถกลับเข้ามาในประเทศไทยได้อีก ถ้ามีโอกาสก็จะกลับประเทศพม่านำพระพุทธรูปไปประดิษฐานที่หมู่บ้านในรัฐฉาน

มีเพื่อนหลายคนที่บ้านขเป็นพระภิกษุแล้วสึกออกไปทำงาน เพราะเป็นพระภิกษุสงฆ์ไม่สามารถทำงานได้และที่บ้านของพวกเขาจะมีปัญหาเลยต้องออกไปทำงานหาเงิน ส่วนใหญ่ก็ทำงานที่ต้องใช้แรงงาน แต่เมื่อสึกออกไปแล้วก็จะอยู่ที่วัดไม่ได้ทำนเจ้าอาวาสก็จะไม่ให้อยู่

อัตลักษณ์

การที่เกรงกลัวต่อการถูกตรวจทำให้ท่านแสดงความเป็นพระภิกษุต่างดาวอย่างเห็นได้ชัด ชาวบ้านที่อยู่บริเวณโดยรอบวัดทราบว่าเป็นพระภิกษุสามเณรในวัดแห่งนี้มาจากประเทศพม่าและเป็นชาวไทใหญ่ เพราะไม่เหมือนกับพระพม่าที่อยู่ในวัดอื่น การที่ต้องให้ผู้อื่นจดทะเบียนมือถือให้แทนเป็นการแสดงตัวตนอย่างชัดเจนต่อผู้อื่นว่าตนเองไม่ใช่คนไทย และการที่ยังไม่สามารถเข้าใจภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างเต็มที่ทำให้ท่านแสดงความเป็นไทใหญ่อย่างชัดเจน

กรณีศึกษาที่ 10

พระภิกษุไทใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลทั่วไป

พระเอ(นามสมมติ) อายุ 28 ปี 8 พรรษา เป็นชาวตองสู ในรัฐฉาน บวชสามเณรเมื่ออายุ 13 ปี ที่วัดในหมู่บ้าน มีพี่น้องสี่คนมีพี่ชายสองคนและพี่สาวหนึ่งคนคนเป็นคนสุดท้ายของบวชพร้อมกับพี่ชายอีกคนหนึ่งแต่พี่ชายลาสิกขาไปแล้วช่วยพ่อแม่ทำงานอยู่ในประเทศพม่า ส่วนตนพ่อแม่ให้บวชก่อนเพราะยังเด็กอยู่ในขณะนั้น และได้เรียนหนังสือที่วัดพม่าในท่าจีเหล็ก จนจบชั้นประถมศึกษา

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

เมื่ออายุ 23 ปีได้เดินทางมาที่ประเทศไทยโดยเข้ามาทางพรมแดนไทยที่ด่านท่าจีเหล็ก เขามาพร้อมกับพระไทใหญ่อีกองค์หนึ่ง เมื่อเข้ามาแล้วก็ต่อรถที่ขนส่งเพื่อที่จะมาที่จังหวัดเชียงใหม่ในวันเดียวกัน

เมื่อมาอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่แล้ว พระไทใหญ่ที่อยู่มาก่อนก็ถามว่าจะเอาหนังสือสุทธิพระไทยหรือไม่ คนจึงตอบตกลงจ่ายเงินให้ หนึ่งพันบาท ใช้เวลาประมาณหนึ่งอาทิตย์ก็ได้หนังสือสุทธิพระภิกษุไทย โดยในหนังสือสุทธิจะเขียนชื่อไทยให้ และบวชที่ประเทศไทย แต่ความเป็นจริงบวชตั้งแต่อยู่ในประเทศพม่าแล้ว

ปัจจัยที่ทำให้ยังอยู่ที่ประเทศไทยเพราะที่ประเทศไทยสะดวกสบายกว่าที่ประเทศพม่ามาก มีงานให้ทำโดยเจ้าอาวาสให้ช่วยซ่อมแซมอะไรก็จะช่วยกันในหมู่พระไทใหญ่ เช่นทาสีโบสถ์ เป็นต้น เพราะมาอยู่ที่ประเทศไทยก็ต้องสร้างประโยชน์เป็นพระภิกษุอยู่เฉยๆไม่ได้ ในประเทศไทยชาวบ้านมาใส่บาตรกันมากโดยเดินทางไปบิณฑบาตที่ตลาดไม่ไกลจากบริเวณวัดมาก บางทีก็มีโยมชาวไทใหญ่บางคนมาขออาศัยอยู่ในวัดก็แบ่งอาหารให้ด้วย

พระไทใหญ่หลายรูปบวชเข้ามาแล้วก็ลาสิกขาออกไปเพราะเข้ามาสองสามปี บางองค์ก็ไม่ถึงปี พุคภาษาไทยคล่องแล้วหรือสื่อสารได้พอสมควรแล้วก็ลาสิกขาออกไปทำงานก่อสร้างในจังหวัดเชียงใหม่บ้างหรือในต่างจังหวัดที่มีชาวไทใหญ่หรือชาวพม่าทำงานอยู่ โดยส่วนตัวแล้วไม่แน่ใจว่าจะเป็นพระอีกนานเท่าไรถ้าที่บ้านให้สึกก็จะสึกออกไปทำงานกับเพื่อน เพราะที่ประเทศไทยมีงานให้ทำมากกว่าที่ประเทศพม่า อยู่ที่รัฐฉานก็ต้องปลูกข้าวทำเกษตร ได้เงินน้อยไม่เหมือนกับมาขายแรงงานที่ประเทศไทย

ส่วนตัวแล้วไม่กลัวที่จะถูกจับหรือถูกส่งกลับไปยังประเทศพม่า เพราะพอที่จะพูดภาษาไทยได้แล้วและมีหนังสือสุทธิตพระภิกษุเหมือนกับพระภิกษุไทย โดยพยายามทำตัวให้เหมือนกับพระภิกษุไทย โดยการโกนคิ้ว และสีของจีวร ดำรงก็คงรู้เหมือนกันว่าพระในวัดมีพระไทใหญ่อาศัยอยู่ด้วย แต่เห็นเป็นพระภิกษುದำรงเลยไม่ค่อยเข้ามายุ่ง ส่วนตัวแล้วคิดว่าเป็นพระช่วยให้ตนเองสามารถอยู่ที่ประเทศไทยได้ต่อไปเพราะมาอยู่ที่ประเทศไทยเกือบห้าปีแล้วยังไม่เคยถูกเจ้าหน้าที่ไทยจับเลย

การที่จะทำหนังสือเดินทางเพื่อเข้ามาในประเทศไทยนั้น ถ้าจะกลับไปทำที่ประเทศพม่าก็ลำบากมาก เพราะนอกจากจะต้องใช้เงินมาก คิดต่อราชการเยอะ ทำให้ไม่สะดวก เพราะเคยไปติดต่อขอทำบัตรประชาชนแล้วเจ้าหน้าที่ไม่ยอมที่จะทำให้อีก บอกว่าถ้าไม่ใช่พระภิกษุก่อนแล้วจะทำให้อีก คือถ้าเป็นพระภิกษุเจ้าหน้าที่จะไม่ยอมทำบัตรประชาชนให้ เลยไม่ชอบที่จะติดต่องานราชการในประเทศไทย

ส่วนใหญ่พระภิกษุไทใหญ่ที่เข้ามาในประเทศไทยนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมากเหมือนกันเพราะคนไทยไม่นิยมบวชกันนานๆ บวชสิบวันสิบห้าวัน แล้วลาสิกขาออกไป นอกจากนี้วัดไทยยังมีการนำเด็กชายมาบวชเป็นสามเณรให้อยู่ในวัดอีกด้วย เป็นชาวไทใหญ่บ้าง ชาวเขาบ้าง โดยให้เรียนหนังสือที่วัดไทย ส่วนตัวแล้วเห็นด้วยทำให้เด็กๆ ได้มีโอกาสได้เรียนหนังสือ

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

การปรับตัวเมื่อมาอยู่ที่ประเทศไทยก็ไม่ลำบากเพราะเป็นพระภิกษุเหมือนกัน ก็ทำกิจของพระภิกษุสงฆ์เหมือนกัน มีแตกต่างกันบ้างในจุดเล็กๆ น้อยๆ เช่นการออกเสียงสวด การนั่งกราบพระ เพราะที่ไทใหญ่นั้นจะนั่งของๆ เหมือนกับที่ประเทศพม่า หรือในเรื่องของการโกนคิ้ว และสีของจีวร

ปัจจุบันยังไม่คิดที่จะกลับไปไทใหญ่จะอยู่ที่ประเทศไทยก่อน ส่วนตัวแล้วยังคงเป็นชาวไทใหญ่อยู่ ถ้าจะกลับก็คิดว่ายังไม่สามารถช่วยเหลือที่บ้านได้เพราะตนเองยังเป็นพระภิกษุอยู่ อยู่ที่ประเทศพม่าชาวบ้านยากจนอาหารที่กินกันทุกวันก็ไม่ค่อยจะมี ไม่อยากให้ชาวไทใหญ่ต้องลำบาก แต่ถ้าพ่อแม่อยากให้อีกก็กลับไป

อัตลักษณ์

การได้รับการศึกษาในประเทศพม่าจนจบชั้นประถมศึกษาทำให้ท่านผูกพันกับความเป็นคนพม่า แต่ก็กระแสบุ๊วคิดว่าตนเป็นชาวไทใหญ่ไม่ใช่คนพม่าแต่อย่างใด โดยปฏิเสธอย่างชัดเจนว่าตนเองเป็นกลุ่มชาติพันธุ์พม่า แต่ก็พยายามที่จะแสดงตัวตนคนเป็นไทใหญ่เมื่ออยู่ในพื้นที่ประเทศไทยเพราะ

การที่เข้าเมืองมาอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จึงต้องสร้างความไม่แตกต่างจากพระภิกษุสงฆ์ไทย และการถือหนังสือสุทธิไทยทำให้สามารถที่จะกล่าวได้ว่าตนเองเป็นพระภิกษุไทย

กรณีศึกษาที่ 11

พระไทใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลทั่วไป

พระเอก(นามสมมติ)อายุ 32 ปี 12 พรรษา นิกายสุธรรมมา เป็นชาวตองยี ในรัฐฉาน บวชเป็นสามเณรเมื่ออายุ 14 ปี มีพี่น้องสามคนเป็นผู้ชายหมดมีตนเป็นคนสุดท้อง พี่ชายทั้งสองก็เคยบวชเรียนแต่ตอนนี้ทำงานแล้ว ที่บ้านทำนาปลูกข้าว ปลูกถั่ว บวชเป็นพระตอนอายุ 20 ปี ได้เรียนที่ท่าขี้เหล็ก จนจบชั้นปฐมวง ตั้งแต่เมื่อเป็นสามเณร

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย

ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยตอนอายุ 24 ปีตอนนั้นเข้าเมืองมาทางชายแดนไทยพม่าบริเวณอำเภอแม่สายด่านท่าขี้เหล็ก เพราะที่นั่นมีชาวไทใหญ่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ที่เข้ามาเพราะไม่ชอบความวุ่นวายที่รัฐบาลทหารพม่า รังแกชาวไทใหญ่ไม่ว่าจะเป็นการเก็บผลผลิตที่ผลิตได้ ถ้ายังอยู่ในประเทศพม่าทำให้เห็นภาพของชาวบ้านที่มีความลำบากต้องแบ่งอาหารให้กับพระภิกษุ ถ้าพึ่งที่จะหากินก็ลำบากอยู่แล้ว และ พอรู้จักกับพระไทใหญ่ที่เคยมาอยู่ในเมืองเชียงใหม่จึงเดินทางเข้าเมืองมาโดยนั่งรถโดยสารจากอำเภอแม่สายเข้ามาในเมืองเชียงใหม่

โดยเริ่มแรกก็อยากที่จะเข้ามาเที่ยวที่เมืองไทยอยากที่จะได้ประสบการณ์กับชีวิตเพราะพ่อแม่ก็ยังอยู่ที่ประเทศพม่า แต่เมื่อเข้ามาที่ประเทศไทยแล้วก็ยังมีโอกาสที่จะช่วยเหลือพ่อแม่ส่งเงินทองไปให้บ้าง เพราะอยู่ที่ประเทศไทยแล้วได้พระภิกษุสงฆ์ก็ได้เงินมากกว่าที่ประเทศพม่า เพราะคนที่ประเทศพม่าอยากจนไม่ค่อยมีใครถวายปัจจัยที่เป็นเงินเหมือนกับที่ประเทศไทย

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

เมื่อเข้ามาอยู่ในเมืองเชียงใหม่ก็รู้จักพระไทใหญ่ที่อยู่ที่นี่วัดมาก่อนและช่วยทำหนังสือสุทธิเป็นพระภิกษุไทยให้ โดยจริงแล้วบวชพระตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 แต่ในใบสุทธินะว่าบวชปี พ.ศ. 2540 ก็ไม่เป็นไรเพราะถือว่ามีหลักฐานในการเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ซึ่งจริงแล้วคนก็มี

หลักฐานใบสุทธิพม่าเช่นกัน เมื่อมาถึงเชียงใหม่ก็โกนคิ้ว และเปลี่ยนจิวร ให้เหมือนพระไทยเพราะอยู่ในวัดไทย

ส่วนตัวแล้วตนเองยังเป็นชาวไทใหญ่เพราะพูดภาษาไทยก็ยังไม่ค่อยชัด แต่ถ้าไปไหนมาในก็จะไม่ค่อยมีคนรู้ว่าเป็นคนไทใหญ่ ในจังหวัดเชียงใหม่มีพระไทใหญ่อยู่มากเพราะคนไทยไม่ค่อยบวชกัน ทำให้มีการนำเอาเด็ก ๆ มาบวชเป็นสามเณรในช่วงฤดูร้อน ส่วนคนแล้วอยู่วัดไทยก็ไม่มีปัญหาอะไรกับใคร เจ้าอาวาสใจดีให้อยู่ได้

การเรียนการสอนพุทธศาสนาที่ไทใหญ่ก็เหมือนกับในมณฑลเฉลย หรือว่าย่างกุ้ง แต่ไม่ค่อยมีวัดที่เปิดสอนในชั้นสูงๆ พระไทใหญ่เลยไม่ค่อยได้เรียนหนังสือ ได้แต่ท่องคำรา และคัมภีร์ในการสอบ หรือไม่บวชแล้วก็ต้องไปเรียนที่ย่างกุ้ง หรือมณฑลเฉลย ซึ่งก็ลำบากพอสมควร

เมื่อมีกนิมนต์ไปงานศพหรืองานนิมนต์เจ้าอาวาสก็อนุญาตให้ไปด้วยเป็นบางครั้งแต่ก็ต้องสวนมนต์แบบพระภิกษุไทย ก็ไม่เป็นปัญหาเพราะเวลาทำวัตรสวนมนต์ก็สวนแบบไทยอยู่แล้ว ทำให้ไม่มีปัญหาอีกทั้งบทสวดก็เหมือนกันกับที่ประเทศพม่าผัดกันก็แค่การออกเสียงเท่านั้น

ก็มีบ้างที่ชาวไทใหญ่ที่ทำงานอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่เดินทางมาหาที่วัดก็พูดคุยกันภาษาไทยใหญ่ แต่ก็ยังมีพระอยู่เยอะเหมือนกันที่เข้ามาแล้วก็สึกออกไปหางานทำ เขาใจว่าคงจะอยากที่จะทำงานเพราะเป็นพระภิกษุไม่สามารถช่วยเหลือครอบครัวได้อย่างเต็มที่ เพราะถ้าออกมาทำงานก็จะมียาได้ช่วยเหลือครอบครัวด้วย

อัตลักษณ์

ความกลัวที่จะถูกเปิดเผยว่าเป็นคนไทใหญ่กับคนที่ไม่รู้จัก ทำให้ท่านแสดงตัวตนว่าเป็นพระภิกษุไทยถึงแม้จะพูดภาษาไทยไม่ชัดและสามารถสังเกตได้ว่าไม่ใช่คนไทย แรกเริ่มเดิมทีในการสัมภาษณ์นั้นท่านแสดงท่าทีว่าเป็นพระภิกษุไทยเพราะกลัวว่ามีเอกสารและหนังสือสุทธิไทยอย่างถูกต้อง แต่เมื่อได้ทำความรู้จักและเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงแล้วทำให้ความเป็นไทใหญ่ถูกแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะความต้องการที่จะให้ชาวไทใหญ่ในหมู่บ้านของตนอยู่อย่างสงบและมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

กรณีศึกษาที่ 12

พระสอง(นามสมมุติ)

ข้อมูลทั่วไป

อายุ 26 ปี พรรษา 6 อยู่ในจังหวัดท่าซู้เหล็ก บวชสามเณรที่วัดสนามบิน เมื่ออายุ 18 ปีบวชเป็นพระที่วัดเดียวกัน ที่บ้านให้บวชเพราะจะถูกจับมาเกณฑ์เป็นทหาร มีพี่น้องสามคนเป็นคนสุดท้าย พ่อแม่ให้บวชพระ พ่อแม่ทำอะไรทำนา และเคยเรียนหนังสือในสมัยที่ยังไม่บวชจบประมาณ ประถมศึกษาปีที่ 4

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย

ที่ประเทศพม่าในรัฐฉาน มีทหารของไทยใหญ่บังคับให้ผู้ชายอายุ 18 ต้องเป็นทหารเพื่อเตรียมทำสงครามเลย พ่อแม่เลยให้บวชเป็นสามเณร เมื่อบวชเป็นสามเณรแล้วก็ให้มาอยู่ในประเทศไทยเลย และรู้จักพระภิกษุไทใหญ่ที่อยู่ในประเทศไทย โดยเฉพาะพระพม่าและไทใหญ่ที่อยู่ในจังหวัดลำปางและเชียงใหม่มีอยู่เป็นจำนวนมากก็เลยมาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ การเข้ามาในประเทศไทยต้องโกนคิ้ว และเปลี่ยนจีวร ที่ประเทศพม่าแล้วจึงเข้ามาในประเทศไทย บวชเสร็จอีกสามวันก็เดินทางเข้าประเทศไทย

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

มาที่ประเทศไทยนอกจากจะต้องโกนคิ้วและเปลี่ยนสีจีวรให้เหมือนพระภิกษุไทย และสามารถพูดภาษาไทยได้คล่องแล้ว จึงเข้ามาอยู่ที่ประเทศไทย และอายุครบ 20 ปี เจ้าอาวาสก็ทำการบวชให้เป็นพระภิกษุและมีหนังสือสุทธิพระภิกษุไทยอย่างถูกต้อง และได้เรียนหนังสือเพื่อสอบนักธรรม และปัจจุบันกำลังจะในชั้นสอบนักธรรมโท

มาอยู่ที่วัดไทยในจังหวัดเชียงใหม่ก็ช่วยที่วัดขายเครื่องมงคลให้กับนักท่องเที่ยว และได้รับเงินเดือนตอบแทน เดือนละ 3,000 พันบาท อยู่ที่ประเทศไทยมีโอกาสที่จะทำงานหาเงินได้มากกว่าอยู่ที่ประเทศพม่าถึงแม้จะเป็นพระภิกษุก็ตาม

อัตลักษณ์

อัตลักษณ์ที่แสดงออกมาเหมือนกับพระภิกษุไทยทั่วไปที่อาศัยอยู่ในวัดไทย สามารถสื่อสารภาษาไทยได้อย่างชัดเจนทำให้ยากที่จะรู้ว่าท่านเป็นพระภิกษุชาวไทยใหญ่ แต่การแสดงตัวว่าเป็นชาวไทยใหญ่เมื่อมีคนแนะนำว่าเป็นชาวไทยใหญ่ทำให้เกิดการยอมรับในความเป็นชาติพันธุ์ของตนเองได้อย่างรวดเร็ว แม้ว่าจะมีการเงินอายุอยู่บ้างที่จะพูดถึงเรื่องราวในการเข้ามาในประเทศไทย เพราะกลัวว่าตนเองจะไม่สามารถอยู่ในประเทศไทยได้ถ้า มีผู้รู้ว่าคุณเข้ามาเมืองอย่างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

กรณีศึกษาที่ 13

สามแฉกรไทยใหญ่

ข้อมูลทั่วไป

อายุ 15 ปี เป็นชาวพะโอ เมืองมิตาลอง โดยไม่ทราบว่าคุณเองนิกายอะไร ที่บ้านทำการเกษตร บวชเป็นสามแฉกรตอนอายุ 10 ปีอยู่ที่ประเทศพม่าได้ 2 ปี โดยบวชที่หมู่บ้านเพราะพ่อแม่เห็นว่ายังเด็กไม่สามารถช่วยงานได้ อยากให้เรียนหนังสือ มีพี่น้อง 5 คนมีผู้ชาย 3 คน ก่อนหน้านี้มีพี่ชายบวชเป็นสามแฉกรและเข้ามาอยู่ในประเทศไทยก่อนแล้ว พออายุ 13ก็มาอยู่ที่ประเทศไทย

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย

เรียนที่ประเทศพม่าลำบาก หากจะอยู่ที่ย่างกุ้งคงจะต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก พอดีมีอาที่เป็นพระภิกษุได้มาอยู่ที่ประเทศไทยก่อน อาได้มาอยู่ที่ประเทศไทยได้ 3 ปีโดยอยู่ที่แม่สอด ในจังหวัดตาก ส่วนพี่ชายพอได้อายุ 19ปีก็สึกออกมาทำงานที่กรุงเทพฯ พี่ชายต้องทำงานหลบซ่อนเจ้าหน้าที่ เพื่อทำงานส่งให้พ่อแม่และเลี้ยงตัวเอง

เข้ามาประเทศไทยโดยผ่านด่านที่อำเภอแม่สอดจังหวัดตาก โดยเจ้าหน้าที่พม่าไม่ได้สนใจเท่าใดนักเดินผ่านมาได้เลย ส่วนเจ้าหน้าที่ไทยนั้นก็ถามแค่หลวงพี่ที่เป็นอาของคุณ แล้วก็ให้ผ่านด้านเข้ามาในประเทศไทยได้โดยไม่มีปัญหาอะไร เมื่อเข้าประเทศไทยได้ก็นั่งรถเมย์กับอาต่อมาที่จังหวัดลำปางโดยไม่ได้ใครตรวจอะไร อาศัย์เข้ามาตอนเช้าเพราะตำรวจยังไม่ตั้งด่านมากนัก เมื่อมาถึงลำปางก็ได้เจอกับเพื่อนสามแฉกรที่เป็นชาวไทยใหญ่เหมือนกันทำให้ไม่รู้สึกเหงาแต่อย่างใด

อยู่ที่ประเทศพม่าไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน ไม่มีใบสุทธิของการเป็นสามเณร มาอยู่เมืองไทยก็มีใบรับรองจากเจ้าอาวาส และก็มีใบสุทธิไทยเช่นกัน โดยระบุว่าบวชที่วัดในอำเภอแม่สอด แต่ความจริงแล้วบวชในประเทศพม่า

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

มาอยู่ที่ประเทศไทยก็ต้องปรับตัว โจนคิว เพราะสามเณรไทยโจนคิว ก็ต้องโจนคิวด้วย ที่ประเทศพม่าใช้สีจีวรเข้มกว่าของไทย อยู่ประเทศไทยก็ต้องใช้สีจีวรเหลืองแบบของไทย เมื่อจะผ่านแดนเข้าประเทศไทยก็ต้องเปลี่ยนจีวร โจนคิวก่อนจะผ่านด่านเข้ามาประเทศไทย

ภาษาไทยนั้นช่วงแรกพูดไม่ได้ก็กลัวเหมือนกัน แต่ก็มีสามเณรไทใหญ่ที่มาอยู่ก่อนช่วยสอนหรือไม่ก็ดูโทรทัศน์ไม่เข้าใจก็ถามพรหรือเณรที่อยู่ด้วยกัน หรือถามเจ้าอาวาสว่าหมายความว่าอย่างไร และก็มีคุณครูจากโรงเรียนบริเวณวัดมาช่วยสอนด้วยในวันเสาร์อาทิตย์ถือว่าได้บุญ

มีเพื่อนที่เป็นสามเณรหลายคน หรือคนที่หมู่บ้านเข้ามาบวชสามเณรที่วัดในประเทศไทย แล้วก็ฝึกภาษาไทย บวชได้ปีกว่าพูดไทยคล่องแล้วก็สึกออกไปหางานกัน เพื่อนบางคนก็สึกออกไปทำงาน โดยแอบสึกไม่ให้เจ้าอาวาสรู้ ทำให้อยู่ที่วัดต่อไปไม่ได้ แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นคนที่มีอายุกันแล้วหลายคนก็ทำงานในสถานบันเทิง ส่วนตัวแล้วยังไม่แน่ใจว่าจะสึกหรือไม่แต่ก็ต้องขออนุญาตพ่อแม่ก่อนถ้าจะสึก

การบิณฑบาตที่ไทใหญ่นั้นจะบิณฑบาตอาหารแห้งกันในวันพระส่วนใหญ่ก็จะได้ข้าวสาร ส่วนวันธรรมดานั้นก็มีอุบาสิกอุบาสิกานำมาถวายที่วัด ถ้าวันไหนมีคนมาถวายเยอะก็ไม่ต้องหุงข้าว แต่ถ้าไม่พอสามเณรก็ต้องหุงข้าวกันเอง แต่ที่ประเทศไทยมีคนใส่บาตรเยอะได้หลายอย่าง นอกจากนี้ก็ยังได้สังฆทานอีกด้วยทำให้ไม่ต้องซื้อของมากนัก

มาอยู่ที่ประเทศไทยได้สองปีกว่าแล้ว ได้กลับประเทศพม่าสองครั้งแล้วโดยขึ้นรถเมย์กลับบ้านเอง ขึ้นรถที่ขนส่งไปที่อำเภอแม่สอด เมื่อถึงด่านก็เดินผ่านได้เลยเพราะเป็นสามเณรไม่มีการตรวจสอบอะไรมาก คิดว่าถ้ามีโอกาสก็จะเอาเครื่องใช้ไฟฟ้าไปฝากที่บ้าน และนำคู่เข็นไปถวายให้กับวัดในหมู่บ้าน โดยส่วนตัวแล้วอยากที่จะอยู่ในประเทศไทยมากกว่าแต่ก็ต้องดูแลพ่อแม่ ก็ยังไม่แน่ใจเหมือนกัน

อยู่ที่ประเทศไทยส่วนใหญ่ก็จะพูดคุยกับพระภิกษุสามเณรที่เป็นไทใหญ่ด้วยกัน ก็จะพูดภาษาไทย แต่ก็พูดภาษาพม่าได้นิดหน่อยเหมือนกันเพราะสมัยอยู่ที่พม่ามีพ่อค้าชาวพม่ามาขายของในหมู่บ้านทำให้พูดภาษาพม่าได้เหมือนกันแต่ไม่ค่อยได้ใช้

อัตลักษณ์

ความผูกพันและความห่วงใยต่อวัดและชาวไทใหญ่ในหมู่บ้าน แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนในความเป็นไทใหญ่ และการพยายามที่จะกลับไปยังบ้านเกิดของตน และการสื่อสารกับภิกษุสามเณรไทใหญ่ด้วยภาษาไทใหญ่ เป็นการแสดงอัตลักษณ์อย่างชัดเจน นอกจากนี้ชาวบ้านในบริเวณวัดก็ทราบดีว่าพระที่อยู่ที่นี่เป็นพระภิกษุและสามเณรที่เป็นชาวไทใหญ่

กรณีศึกษาที่ 14

สามเณรไทใหญ่

ข้อมูลทั่วไป

อายุ 16 ปี เป็นชาวเมืองเชียงตุง นิกายสุธรรมมา บวชเป็นสามเณรเมื่ออายุ 12 ปี พ่อแม่ทำไร่ทำนา อยากให้เรียนหนังสือมีพี่น้องสามคน คนเป็นคนกลาง บวชเพราะพ่อแม่จะได้บุญ และจะได้เรียนหนังสือด้วย อยู่ที่ประเทศพม่าได้แต่เรียนพื้นฐานของสามเณรและกำลังจะสอบชั้นปฐมวง

ปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นเข้ามาในภาคเหนือของประเทศไทย

มาอยู่ที่ประเทศไทยเมื่อประมาณเดือนมีนาคม พ.ศ.2549 เพราะได้พบกับหลวงพ่อเจ้าอาวาสวัดไทยในจังหวัดลำปาง ท่านได้ไปทำบุญที่วัด ท่านได้ชักชวนให้มาเรียนหนังสือที่เมืองไทยเลยได้เดินทางมาที่เมืองไทยพร้อมกับท่าน โดยผ่านด่านมาทางท่าจีเหล็ก ประเทศพม่า และนั่งรถตู้มาพร้อมกับเจ้าอาวาส

อยู่ที่ประเทศพม่ามีบัตรสามเณรที่วัดที่ประเทศพม่าออกให้ แต่เมื่อมาอยู่ที่ประเทศไทย หลวงพ่อเจ้าอาวาสก็ทำหนังสือสุทธิให้เป็นสามเณรไทย โดยหลวงพ่อเก็บหนังสือสุทธิไว้ให้ และดีใจที่มีโอกาสได้มาอยู่ที่ประเทศไทย แต่ก็ยังไม่กล้าไปไหนเพราะยังไม่ค่อยรู้ทางเท่าไรหรอก มีเหงาบ้างเพราะที่วัดไม่มีคนไทใหญ่อยู่เลยมาองค์เดียว แต่ก็มิโทรทศน์ให้ดู

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

เมื่อมาอยู่ที่ประเทศไทยท่านเจ้าอาวาสก็ให้จิวรใหม่สี่แบบพระภิกษุสามเณรไทยก่อนที่จะเดินทางเข้าประเทศไทย และให้โกนคิ้ว ตอนนี้อยู่พูดภาษาไทยไม่ค่อยคล่องเท่าไรจึงยังไม่ได้เรียนหนังสือกับสามเณรไทย แต่อยากเรียนภาษาพม่าเพราะถ้าได้กลับประเทศพม่าจะได้คุยภาษาพม่าได้

หลวงพ่เจ้าอาวาสเลยแนะนำให้ทราบที่จังหวัดลำปางมีพระพม่าอยู่ จึงขอมาเรียนภาษาพม่ากับพระชานกะ ที่วัดท่ามะโอ ในช่วงเข้าพรรษา(ปี พ.ศ.2549)โดยสื่อสารกันผ่านภาษาไทย เรียนภาษาพม่าเพราะคิดว่าคงจะได้กลับไปเรียนหนังสือที่อย่างกรุงเทพฯ และเอาไว้ติดต่อสื่อสารกับคนพม่า

ญาติโยมและพระเณรที่วัดก็จะรู้ว่าเป็นสามเณรที่มาจากไทใหญ่ แต่ถ้าเป็นคนที่ไม่รู้จักกันก็จะไม่ทราบเพราะเหมือนสามเณรไทยทุกอย่าง มีหนังสือสุทธิเหมือนกับสามเณรไทยเช่นกันทำให้ไปไหนมาไหนก็ได้แต่ต้องขออนุญาตหลวงพ่เจ้าอาวาสเสียก่อน โดยส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ไปไหนอยู่แล้วเพราะจะมีก็มาเรียนภาษาพม่ากับพระพม่าที่วัดท่ามะโอเท่านั้น

อัตลักษณ์

จากการสัมภาษณ์และการสังเกตสามเณรไทใหญ่องค์นี้ถ้ามองแต่เพียงภายนอก ท่านก็เหมือนกับสามเณรไทยทั่วไป เพราะการ โกนคิ้ว สีของจีวร และการพูดภาษาไทยถึงแม้จะไม่ค่อยชัดเท่าไร เดินทางไปไหนก็ขึ้นรถไปพร้อมกับสามเณรไทย ทำให้ภาพลักษณ์ภายนอกเหมือนกับสามเณรไทย แต่เมื่อได้สัมภาษณ์แล้วทำให้รู้สึกว่าคุณพ่กับความเป็นไทใหญ่ และอยากที่จะไปเรียนหนังสือในประเทศพม่ามากกว่าที่อยากจะอยู่ในประเทศไทย และอาจจะเป็นเพราะระยะเวลาที่อยู่ในประเทศไทยยังน้อย แต่ท่านก็แสดงตัวต่อบุคคลทั่วไปและพระภิกษุสามเณรว่าตนเองเป็นสามเณรที่มาจากรัฐฉานในประเทศพม่า